

6. Konklusioner og udblik

6.1. Forudsigelige metaforer

Metaforerne er struktureret i scenarier, og disse fungerer strukturerende på nye metaforer. Det er kun en lille del af de mulige metaforer, der benyttes i scenarierne. Ser vi på mere simple strukturer som håndværkerscenariet, er der tale om et lille udpluk af forskellige værktøjer, der tages i anvendelse (der er kun *hammer* og *høvl*, men ikke *skruetrækker*, *boremaskine* etc.). Der er ikke tale om, at man kan finde ord og udtryk på meget dybe detaljeringsniveauer. Således finder man ikke metaforer, der indeholder fx værktøjer for klaverstemmere. Der anvendes ikke nomenklaturer fra indmaden i en dørlås, og i spilscaenariet får vi nok oplysninger om *træk* og *udspil*, men vi får ikke detaljerede henvisninger til *en passant* eller *springergafler* i skakspil. Sådanne ord og udtryk ville ikke blive anvendt, og det skyldes, at de ikke kan siges at høre dagligsproget til. Udvalget af ord og udtryk er på et meget indskrænket niveau, når vi ser det på baggrund af den komplicerede teknologi, der tales om.

Vi vil, såfremt vi ser på ord og udtryk på samme detaljeringsniveau inden for de samme scenarier, kunne pege på nogle oplagte muligheder for nye metaforer. Og ved at kontrollere hvorvidt sådanne nye metaforer findes i større korpora end det undersøgte, ville vi kunne få bekræftet, at der er tale om reelle metaforer. Det er således fx enkelt at få bekræftet via søgninger på Internettet, at håndværksscaenariet også indeholder ord og udtryk, hvor der er agenter til de værktøjer, vi så. Der findes nemlig en *edb-snedker*¹⁸. Tilsvarende findes der på engelsk en *Komputer Klinik*¹⁹, der kan tage sig af de sygdomme, som computerne måtte pådrage sig. Sådanne undersøgelser kan bekræfte, at scenarierne strukturerer metaforerne. Metaforer er derfor forudsigelige: Ud fra scenarierne er det oplagt, hvilke metaforer der efterfølgende bliver aktualiserede. Det at scanne Internettet for sådanne mulige metaforer er i sig selv et stort verificeringsarbejde, som ligger uden for denne undersøgelses rammer.

---

¹⁸ [Http://w.1.1971.telia.com/~u197102014](http://w.1.1971.telia.com/~u197102014), d. 19. februar 1999.

¹⁹ [Http://www.komando.com/help/instant_answers/649.shtml](http://www.komando.com/help/instant_answers/649.shtml), d. 12. november 1998.

Der er som vist foretaget forskellige tests af mulige metaforer. En anden oplagt mulighed set på baggrund af udviklingen fra familiescenarierne er at søge efter metaforhullet *børn*. I familiescenariet er der brødre, søstre, mødre etc., men der er ingen børn. Det dansksprogede Internet har vist sig at være for lille et grundlag at undersøge: Her er ingen svar på søgninger som "'motherboard' NEAR 'børn'" eller andre tilsvarende udtryk som *sønner* og *døtre* (undersøgt november 1998 via Kvasirsøgemaskinen - om funktionen NEAR se fodnote 15 på side 117). Forventningerne bør også være mindre på dansk, da det her forventes at blive fundet tæt på udtrykket *mother*, der ikke nødvendigvis vil inspirere til nye metaforer, som det tilsvarende danske *mor* ville have gjort, hvis *motherboard* var blevet fordansket til *moderkort*. På undersøgelsestidspunktet blev der kun fundet et enkelt relevant computerfagligt metaforisk udtryk ud fra og i tekstmæssig sammenhæng med *motherboard*:

"Actually, it's several cards that is on top of the motherboard, including one that holds the relocated 68LC040 along with the 486, so it's not really built into the motherboard. Maybe 'bastard child' would have been a better term."

20

Men ved en undersøgelse i år 2000, har det oplagte metaforhul i familiescenariet vist sig at aktualisere en række metaforer. En søgning giver 19 internetsteder, hvoraf dog kun 4-5 resultater viser sig at være relevante. Til gengæld indgår *child* her meget varieret²¹ (alle resultaterne er fundet d. 2. januar 2000). Der findes et motherboardkort, hvori udtrykket *child* indgår: *Arbit's Slot ATA/66 posterchild*, der er en konkret proces ved navn *Sigmund*, og denne proces er af typen *child process too close to motherboard*. Der er også et program, der kan klare bestemte problemer på computeren, nemlig *Rosenthal Conflict resolver will act as a sort of Marriage, Family and Child Counselor for your motherboard and peripherals*. En ikkereklevant anvendelse var, at *installation of this motherboard was child's play*. Der er her

---

²⁰ [Http://rad.hcf.jhu.edu/~mdcard/jul96-okt96.archive/0315.html](http://rad.hcf.jhu.edu/~mdcard/jul96-okt96.archive/0315.html), d. 12. november 1998.

²¹ Alle resultaterne er fundet d. 2. januar 2000. Internetadresserne er:

(1) <http://www.cpureview.com/july29-1999.html>

(2) http://einstein.et.tudelft.nl/~jeanpaul/unix_signals.html

(3) <http://reporternews.com/biz/share0219.html>

(4) <http://optimize.bhcom1.com/english/reviews/mainboard/ms7070s.htm>.

tale om meget små frekvenser, men der er tale om en stigning i forhold til den ovenfor nævnte søgning i 1998. Det amerikansk-engelsksprogede Internet er 90 gange større end det danske, men en søgning på de danske sites (januar 2000) giver alligevel et resultat, hvor computerteknologi indskrives i familierelationen mor-barn. Fundet indeholdt en lille fremstilling af computerdele som figurer i en eventyrscene. Fortællingen var *Heksen og hendes datter*²². Datteren siger til moderen: *Åh motherboard....* Dette resultat må - om end det er indholdsmæssigt spinkelt - siges at indikere, at nye metaforiske ytringer kan forudses. Der er tale om meget små frekvenser, men selvom den danske del af Internettet er meget mindre end den engelsksprogede del, er det altså muligt også her at foretage forudsigelser om metaforer. De metaforiske ytringer er fundet på samme detaljeringsniveau inden for den samme metaforiske types rammer.

Ud fra den lange række af scenarier vil der derfor detaljeret kunne foretages estimater: Der vil ud fra en vurdering af de ord og udtryk, der anvendes på forskellige detaljeringsniveauer, kunne etableres mulige metaforer, som man i kontrolkorpora vil kunne få bekræftet eller afkræftet tendenserne i.

6.2. Vurderinger af metaforer

At man vil kunne forudse fremtidige metaforer ud fra bestående scenarier betyder også, at man vil kunne vurdere, hvilke metaforer der er vellykkede og hvilke ikke ud fra det synspunkt, at vellykkede metaforer vil overleve, og at uheldige metaforer ikke vil aktualisere nye metaforer. Scenarierne og deres metaforer kan ses som udtryk for vellykkede metaforer.

Computerfagfolk er som sagt ofte bevidste om deres metaforbrug (jf. side 157), i hvert fald når det gælder metaforerne i forskellige brugergrænseflader som fx Windows. Det hensigtsmæssige ved de nuværende metaforer, der anvendes i sådanne grænseflader, har tidligere været drøftet (se fx Dahlager 1999, hvor det inadækvate i kontormetaforerne tages op). Desværre har forskellige arbejder med hensyn til vurderinger af computermetaforer været præget af den kognitive semantiks dogme om, at vi tænker via metaforer. Kjær (1997, 28 ff.) taler således om, at metaforer skal fungere som en hjælp

---

²² [Http://home11.inet.tele.dk/farmer/demo/jordbaer_1.htm](http://home11.inet.tele.dk/farmer/demo/jordbaer_1.htm)

for brugere til forståelsen af et system. Sådanne kriterier må ud fra denne undersøgelse siges at være uhensigtsmæssige, idet der i kriterierne til vurdering af, hvorvidt metaforer fungerer eller ikke, ikke skal foretages vurderinger af, om anvendte scenarier ligner. De skal derimod hjælpe med at sprogliggøre. Vurderingerne skal i stedet foretages ud fra strukturelle forhold vedrørende scenariernes kompleksitet. Brugerfladen kan måske godt repræsenteres via ikoner som *papirkurve* og *skriveborde*, men hvis de er uhensigtsmæssige, er det ikke på grund af det, som disse udtryk i sig selv betegner i den såkaldt bogstavelige verden, men på grund af den dybde, disse ord og udtryk har, og de relationer disse ord og udtryk indgår i. Det kunne fx godt vise sig, at det ville være mere hensigtsmæssigt at anvende ikoner og metaforer fra de menneskelige sociale relationer så som *familie*, *søskende*, *fædre* etc. i brugerfladen, men sådannes succes ville bero på sådanne ord og udtryks evne til at fungere strukturelt i brugerfladen og ikke bero på eksistensen af indre kognitive billeder.

6.3. Metaforer og diakroni

De metaforer, der aktualiseres i forskellige korpora, gør det ud fra de metaforiske grundsystemer, scenarierne. Dette betyder, at det er muligt at forudsige, hvorledes metaforerne vil udvikle sig, hvilke metaforer der er mulige, hvilke der er levedygtige, og hvilke der falder udenfor. Dette betyder ikke, at aktualiseringen af bestemte metaforer ikke kan være motiveret alene af ydre aktuelle forhold uden for scenarierne. Sådanne ydre aktuelle forhold kan kun være medvirkende årsager til, at bestemte ord og udtryk får en bestemt drejning, altså får en bestemt detaljeringsgrad, og har ikke indflydelse på, hvilke ord og udtryk der i øvrigt kommer til at indgå i metaforer. Fx så vi ved sportsmetaforerne, at der blev talt om *den gule førertrøje*, hvilket var motiveret af computereksterne forhold, nemlig at en dansk cykelrytter havde succes i Tour de France. Men denne drejning mod den *gule* førertrøje kunne kun lade sig gøre, fordi der i forvejen var et scenario, hvor man talte om *placeringer* på alle mulige niveauer nemlig *at tabe*, *at vinde*, *at være med i feltet*, *i front*, *bagerst* osv. *Den gule førertrøje* var en indskrivning af nogle forhold i det samme scenario, dvs. den samme struktur, blot med en af omverdenen aktualiseret drejning.

Ovenfor så vi på **metaforiske forløb** over kort tid. Sådanne forløb må også vurderes til at ske over lang tid, over årtier og over århundreder, således at ikke kun ord og udtryk, men hele scenarier, der på et tidspunkt har fungeret som en dagligdags referenceramme for et fagområde, ændres. Ord og udtryk, som på et tidspunkt blev anvendt i metaforer, kan på et senere tidspunkt bliver så leksikaliserede, at de på et senere tidspunkt igen bliver betragtet som en dagligdags referenceramme, som igen kan anvendes på nye erfaringer, forhold, artefakter og erkendelser. Over århundreder kan man forestille sig, at dagligsproglige scenarier slår over i metaforer, der leksikaliseres og igen bliver dagligsproglige og dermed basis for nye ekstensioner.

6.4. Metaforenes status i dag

6.4.1. Generel status. Leksika og encyklopædier

Inden for de sidste hundrede år er opfattelsen af metaforene forandret i takt med forandringerne i sprogvidenskaben generelt. Oversigten på side 75 viser denne udvikling. Foretager vi opslag i forskellige leksika, får vi også en indikation over den status, som metaforene har i dag.

Lad os se på, hvad der skrives om metaforer i Danmark. I Salomonsens Konversationsleksikon fra 1924 står der indledningsvis:

"Metafor (gr.), Overførelse, et overført, billedligt Udtryk, i hvilket Billedet umiddelbart indsættes for Sagen. I denne dristige Sammenligning ligger Kilden til hele Poesiens Billedlighed, den fælles Rod for Mytologi og Poesi [...]. (Salomonsens konversationsleksikon 1924, 1000).

Resten af artiklen foregår i samme tråd: Metaforer er billedlige udtryk i poesens verden. Men i Konversationsleksikonets afløser, Den Store Danske Encyklopædi, får vi en opdateret udgave af metaforene. I artiklen følges udviklingen fra Aristoteles over Quintilian til Richards, Black og Ricoeur. Herefter nævnes en passant litteraten, "den danske metafor-teoretiker", Hejlskov Larsen, og resten af artiklen - ca. en tredjedel - vedrører den kognitive semantik:

"Ved slutningen af 1900-t. findes den mest produktive metafor-teori inden for den lingvistik, der kalder sig kognitiv [...]. (Den Store Danske Encyklopædi, 1999, 186).

Ved slutningen af 1900-tallet fremhæves Lakoff og Johnsons arbejde i Danmarks mest anerkendte almenleksikon Den Store Danske Encyklopædi

således ikke kun som den mest produktive teori, men også som den mest prominente, når det vurderes ud fra, hvor centralt den er placeret i artiklen.

Andre leksikonopslag giver ikke bedre oplysninger. Fx giver Lademanns *store* leksikon den oplysning, at metaforer er billedlige omskrivninger, der bruges meget inden for digtekunsten (Lademanns store leksikon 1993, 199), der ikke er stort bedre end det, der står i Gads *lille* leksikon (1999, 302). Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon giver også oplysninger om, at metaforerne er billedlige udtryk, men henlægger ellers deres virke til fantasien og poesien (Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon 1995, 350).

I den store Encyclopaedia Britannica er beskrivelsen af metaforerne ikke så antikverede, som de var i de sidstnævnte danske beskrivelser. Her beskrives metaforerne således:

"Metaphorical language is the fundamental feature of poetry. Language itself is highly metaphorical." (The new Encyclopaedia Britannica, 1974, 831).

Her er indarbejdet en forståelse af metaforer, hvor deres funktioner ikke kun er poetiske.

Andre almene leksika og encyklopædier er ikke bedre, og de er stort set meget afhængige af de kilder, som de bygger på. I en amerikansk encyklopædi vægtes metaforenes retoriske egenskaber og i en anden bliver skellet mellem levende og døde metaforer vigtigt (henholdsvis The Encyclopedia Americana 1972, 707f og Academic American Encyclopedia 1981, 334). I et tysk værk fremhæves det, at dagligsproget er fyldt med metaforer, men at metaforerne ellers specielt er kendetegnet ved deres skabende fantasi (Meyers enzyklopädisches Lexikon 1976, 133).

Selvom vi går til mere specialiserede leksika inden for filosofi og lingvistik, er det vanskeligt at få oplysninger om, hvorledes metaforer indgår i fagsprog (dette gælder Lausberg 1973, der dog primært har et litterært sigte, Glück 1993 og The Encyclopedia of Philosophy 1967, 284 ff.). Et værk, der skal fremhæves, er Brockhaus' encyklopædi fra 1991, der ikke blot ser metaforerne som havende væsentlige funktioner i poesi og dagligsprog, men også i fagsprog:

"Notwendige M. entstehen stets von neuem, wenn das Bedürfnis nach Benennung neuer Sachen und Phänomene auftritt, also auch in Wiss. und Technik: z. B. Glühbirne, Atomkern." (Brockhaus Enzyklopädie 1991, Bd. 14, 521).

At der ikke sker mere, end at man tilskriver metaforerne den funktion i fagsprog at udfylde leksikalske huller, er en anden sag.

En række sprogvidenskabelige opslagsværker forklarer metaforernes funktioner meget forskelligt. Denne forskel beror i stor grad på, hvilke referencer man vælger at bygge på. Der er et lille tysk sprogleksikon, som ikke afspejler megen ny viden om metaforer, men som hovedsagelig fortæller os, at metaforen er et billedligt udtryk, og at lighed er et væsentligt forhold ved den (Lexikon sprachwissenschaftlicher Termini 1985, 149). I forhold til dette er Bußmanns sprogvidenskabelige leksikon væsentligt mere dybtgående (Bußmann 1983). Men da Bußmann bygger på en række arbejder af mere traditionel semantisk tilsnit (bl.a. Weinrich 1967, Abraham 1975a/1975b og Kubczak 1978 [Bußmann undlader z'et]), bliver artiklen af samme karakter, og der tales om, at metaforer kan optræde i adjektivistiske, substantivistiske og verbale former. Selvom Lakoff og Johnson nævnes i litteraturlisten, nævnes kognitive strukturer og dagligsprog slet ikke.

To tilsvarende opslagsværker, men i engelsk-amerikanske udgaver, lægger i langt højere grad vægt på metaforernes kognitive og mentalistiske aspekter. Crystals lille encyklopædi fortæller, at der er konventionelle, poetiske og konceptuelle metaforer. Han taler også om miksede metaforer. Metaforer forstås dog som en semantisk **mapping** og i denne forståelse karakteriseres metaforisk sprog som unormalt eller afvigende (Crystal 1992, 249). Malmkjærs lingvistiske encyklopædi har i modsætning til Crystals en fire sider lang artikel om metaforer, der dog for størstedelens vedkommende bygger på Ortony (ed.) 1998 [der henvises til 1979-udgaven] (Malmkjær (ed.) 1991). Lakoff og Johnsons, Blacks og Richards teorier om metaforerne er her i centrum, og tilsvarende er begreber som konstruktivisme, begrebsmetaforer og interaktion behandlet udførligt. I disse fire sprogvidenskabelige opslagsværker, de to tyske og de to engelsk-amerikanske, berøres metaforernes fagsproglige aspekter selvsagt heller ikke, idet der bygges på arbejder, som ikke har beskæftiget sig med disse funktioner ved metaforerne.

To skandinaviske opslagsværker inden for sprogvidenskab skal også nævnes. Det ene er en leksikografisk ordbog (Bergenholtz m.fl. 1997), den anden et leksikon i såkaldt sprogkundskab (Cramer m.fl. 1996). Begge disse

opslagsværker giver udtryk for en udbredt, men uhensigtsmæssig opfattelse, nemlig at metaforernes funktion er at konkretisere mere abstrakte forhold:

"[M]etaforisk betydning [er] betydning som er overført fra et konkret eller grunnleggende bruksområde til et annet mer abstrakt eller sekundært bruksområde." (Bergenholtz m.fl. 1997, 180).

"[M]etafor (navneombytning) [er et] særligt sprogligt billede, en ytring hvor afsenderen midt i én sammenhæng (målområdet) henviser modtagerne til noget ukendt, komplekst og ofte u håndgribeligt med et billede, dvs. med ord som normalt henviser til noget kendt, simpelt og ofte håndgribeligt fra en anden sammenhæng (kildeområdet)." (Cramer m.fl. 1996).

Disse to citater vidner om, hvor hårdnakket en bestemt antagelse om metaforernes funktion har overlevet op gennem 1900-tallet. Det er således ikke kun Lakoff og Johnson, som har hævdet, at en af metaforernes vigtigste funktioner var at få os til at forstå via konkretiseringer uden at have empirisk belæg for det.

Opslagene i denne række værker vidner om den righoldige forskning i metaforer på godt og ondt. I værkerne afspejles forskellige opfattelser af metaforerne hen over sidste århundrede. Værkerne afspejler også forskellige videnskabelige tilgange til metaforerne. Til trods for de forskelligheder, der er trukket frem, er der en ting, der går igen, og det er manglen på sammenkædningen af metaforerne og fagsprogene. Der er ingen af stederne, hvor metaforerne betragtes som centrale i fagsprogene. Det niveau, som forskningen generelt har nået inden for metaforområdet - og som her ses afspejlet i en række opslagsværker - er generelt karakteriseret ved en metodik, der ikke interesserer sig for systematiske undersøgelser. Havde den gjort det, havde gentagelsen af en række uhensigtsmæssige opfattelser kunnet være undgået.

6.4.2. Status og muligheder. Fra og med den kognitive semantik

I 1993 foretog Lakoff en statusopgørelse vedrørende metaforforskningen (Lakoff 1998). Jeg vil her knytte en række kritiske kommentarer til denne statusopgørelse og selv foretage en ny. Denne ny opgørelse skal ses på baggrund af den store indflydelse, som Lakoffs synspunkter har haft ikke kun i danske sprogkredse, men også generelt.

Lakoff tager udgangspunkt i det forhold, at man i det aristoteliske synspunkt betragtede metaforer som et forhold vedrørende sprog og ikke vedrø-

rende tanker. Dette sprogsyn tager han afstand fra, idet han siger, at metaforerne primært vedrører tankerne og ikke sproget, og han påpeger i samme åndedrag, at den måde, vi forstår (*conceptualize*) noget på, kan karakteriseres ud fra den måde, vi metaforiserer på, nemlig på kryds og tværs af forskellige domæner (Lakoff 1998, 203 og 245). Men Lakoff har ikke undersøgt, hvordan sprog og metaforer anvendes, men finder selv på eksempler på metaforer. Derfor ser han og Johnson ikke, at de domæner, der metaforiseres imellem, ikke er ligeværdige. Kilderne til metaforerne udgøres *ikke* af de domæner, Lakoff taler om. Kilderne udgøres i stedet for af de scenarier, der er restringerede udgaver af domæner eller af virkelighed, om man vil. Scenarierne får derfor en homogeniserende effekt på det, der tales om. Der kommer orden i kaos, og det er ikke fordi metaforerne strukturerer vores tænkning, som Lakoff hævder, men fordi metaforerne strukturerer vores sprog! Lakoff og Johnson har ret for så vidt, at metaforerne ikke blot er talemåder, men de overvurderer metaforenes effekt på vores tanker. Lakoff henviser til **empiriske resultater**, men netop fordi han og Johnson ikke har foretaget velunderbyggede empiriske og systematiske undersøgelser af, hvordan man inden for forskellige sproglige områder faktisk anvender metaforer, har de ikke øje for, at metaforer ikke er udtryk for erkendelse. Men at det empirisk kan eftervises, at metaforer ofte optræder i forbindelse med, at nogen skal fortælle om nogle erkendelser og noget nyt, det har ikke noget at gøre med, at metaforerne er udtryk for denne erkendelse.

Lakoff opstiller, hvad han kalder en række falske antagelser om sprog, herunder, som der skal gives særlige bemærkninger til, at alt dagligsprog er bogstaveligt (Lakoff 1998, 204). Disse antagelser får han ikke bevist, selv om han siger, at han har gjort det ved at finde et stort system af metaforer i dagligsprog. Ud fra denne undersøgelse af computermetaforer kan det ikke udelukkes, at der anvendes metaforer i dagligsproget, for det er ikke dagligsproget, der er blevet undersøgt. Men det kan sandsynliggøres, at metaforer anvendes dér, hvor der bliver talt om nye erfaringer. I det omfang man i dagligdagen taler om sådanne nye erfaringer, vil man anvende metaforer, men i det omfang, man begrænser sig til uproblematiserende commonsensebetragtninger over verden og dagligdagen, er der ikke grund til at antage, at der vil blive taget mange metaforer i anvendelse. Der er derimod grund til at antage, at metaforerne er basale i fagsprog, især i fagsprog, der har brug for at sprogliggøre en teknologisk viden, som er i hastig forandring, og som konti-

nuerligt ikke blot stiller krav om at få sprogliggjort enkelte og løsrevne produkter, men også stiller krav om at få sprogliggjort hele strukturer af teknologi. Der er også grund til at antage, at mange af de metaforer, der anvendes i dagligdagen, er metaforer, som i første instans er blevet anvendt i fagsprogene og derefter senere har fundet plads i dagligsproget. Men dette kan vi ikke vide, lige så lidt som Lakoff kan vide, at metaforer primært er i dagligsproget, for vi har ikke undersøgt det.

Her betragtes den metodik, som Lakoff og Johnson anvender, som særdeles problematisk og uhensigtsmæssig, idet den fører til en række grundlæggende uheldige opfattelser af metaforer. En mere hensigtsmæssig metodik, end den kognitive semantik anvender, vil være den her foreslåede **empiriske konstruktivisme**, hvor systematiske undersøgelser af tekstkorpora inddrages i teoriudviklingen. Der kan indvendes, at den måde, som ytringerne i tekstkorpus er blevet vurderet på, er sket ud fra forfatterens synsvinkel, dvs. ud fra, hvad han vurderer er metaforisk og ikkemetasforisk. Hertil kan der kun siges, at det er betingelserne for undersøgelsen: Metodikken kunne udvides til at omfatte en forskergruppe, hvorved kriterierne for metaforik kunne objektiveres yderligere. Det samme ville være tilfældet, hvis vi lavede frekvensundersøgelser af samtlige ord og udtryk, der indgår i metaforerne i korpus, i et nyt kontrolkorpus. I dette sidste tilfælde ville metodikken være objektiveret yderligere, men ikke af den grund være absolut i positivistisk forstand, idet de forskellige frekvenser her også ville være at betragte kun som aspekter af en større gruppe af sprogbrugerens vurderinger. Den empirisk konstruktivistiske metodik har derfor sine begrænsninger: Den kan ikke være absolut. Men det var heller ikke tanken. I stedet for betragter jeg mig selv som en typisk sprogbruger, der på baggrund af egen viden om dagligsprog er i stand til at vurdere, hvad der er metaforisk. Ud fra en konstruktivistisk betragtning er en sådan relativ vurdering den eneste mulighed, vi principielt har for at komme til at vide mere. Kofman, der drøfter Nietzsches relativistiske forhold til videnskab, skriver:

"Science can never explain the world; it can only describe it in terms of metaphorical schemata which are human, all too human. It is a pure 'system of signs' (a semiology), a mythology (a world of fictions). It is of the same nature as ordinary language, which it simply *extends*. [...] Science's only advance on ordinary language is that it describes the 'world' 'better', in other

words it describes us better, in a more systematic, refined, and masked manner." (Kofman 1993, 62-63, min fremhævelse).

Men når vi ved, at det forholder sig sådan, kan man forholde sig eksplicit til det. Det vurderes her, at det er bedre at forholde sig til den måde metaforer anvendes på i konkrete tekster end selv at konstruere eksempler på metaforer, som man tror anvendes. Vurderingsgrundlaget i det sidste tilfælde er meget bredere. Empiri kan derfor ses som et bedre argument end postulater.

Metaforforskning i dag nærmer sig et empirisk grundlag for sine teorier. Ricoeur og Black talte meget om, at metaforerne indgik i strukturer. Ricoeur talte fx om, at metaforer kan fremkalde andre, og at de enkelte metaforer bevarer deres kræfter til at fremkalde hele **netværket** (Ricoeur 1979b, 185). Black taler om **systemer** af associerede almindeligheder (Black 1955, 288). På deres metodiske grundlag fik de givet os eksempler på metaforer, men de fik desværre aldrig vist, hvori disse netværk eller systemer bestod. Lakoff og Johnson gjorde os opmærksomme på, hvordan sådanne strukturer kunne se ud. De gav os mulige metaforer, men glemte at se efter, om nogen anvendte dem.

Desværre ses der i dag i stor udstrækning stadig en applausering af den kognitive semantik i næsten alle arbejder vedrørende metaforer. Fagsprogsforskningen har som vist ikke undslået sig denne tendens. Tilknytningen til den kognitive semantiks præmisser må forventes at blive løsnet, når konstruktive resultater inden for fagsprogsforskningen er i stand til at demonstrere en teori, hvor der er større konsekvens mellem teori og empiri.

Forskningen i metaforer vurderes at være ved en skillevej. Hvor forskere som Lakoff og Johnson i 1980'erne var Black og Ricoeurs værdige arvtagere, ser den kognitive semantik i dag ud til at have påberåbt sig et så uhenigtsmæssigt metodisk grundlag, at et nyt metodisk grundlag bør stilles på benene. De systematiske betragtninger af metaforerne bør derfor fortsætte ud fra et empirisk konstruktivistisk grundlag, der ikke antager en litteraturiseret sprogbehandlingsform, men en metodik, der beskæftiger sig empirisk og systematisk med sprog.

Den kognitive semantik har hævdet, at metaforerne har været forudsætnin-gen for vores forståelse af virkelighed, og at metaforerne afspejlede en dybere erkendelse. Der er her blevet argumenteret for, at dette synspunkt er uhen-

sigtsmæssigt, idet de metaforer, som dette synspunkt bygger på, ikke er empirisk velunderbyggede. Undersøgelsen af computermetaforer her indikerer, at metaforerne har en anden primær funktion: Det forholder sig i højere grad sådan, at metaforerne gør det muligt for os at tale om noget, vi ikke har forståelse på, på en sammenhængende og nuanceret måde.

Traditionelle fagsproglige dyder som systematiske undersøgelser af tekstkorpora forekommer i fremtidige metaforarbejder uundgåelige. De arbejdsopgaver, som inden for et sådant forskningsprogram ligger lige for, er udvidelsen af metaforundersøgelserne til andre genrer, til andre fagsprog. Det ligger også lige for at undersøge den måde, de forskellige scenarier vekselvirker med hinanden på: Her vil resultaterne ikke kunne rummes i todimensionale skemaer, men vil skulle afbildes i matrixform (i matricer), hvorfra sådanne strukturers dybde, dimensionalitet og integritet ville kunne betragtes. Det ligger også lige for at tage fat på diakrone betragtninger af de metaforiske strukturer såvel som metaforiske variationer inden for afgrænsede fagområder. Sådanne undersøgelser kan ikke blot bidrage til sprogforskningen generelt ved at afdække metaforiske strukturer i en større sammenhæng, men også have mere snævre perspektiver som vurdering og tilrettelæggelse af tekstforløb inden for forskellige genrer.

Studierne af metaforerne kan også lære os, hvor begrænsede vi er i vores perspektiv: Metaforerne er restringerede udgaver af dagligsprog. I det omfang dagligsproget er overleveringer fra tidligere tiders metaforer, der nu leksikaliseret fremstår som objektiviteter, siger det også noget om sprogets indskrænkninger på vores perspektiver generelt. Perspektivet er ikke kun at fastslå strukturernes begrænsninger, for disse skal ses i forhold til de særdeles komplekse forhold, som sproget og metaforerne håndterer, nemlig dagligdagen og fagområderne. At vi via sproget alligevel kan håndtere en stor portion virkelighed er forunderligt, men at metaforerne via sine indlejringer i scenarier formår os at holde styr og orden på en lang række abstrakte og komplicerede forhold, som vi principielt ikke kender noget til, er endnu mere forunderligt. Og det er nok en studie værd.

6.5. Afslutning

I en nyere bog om computere drøftes de biologiske metaforer (Paton 1999). Her står et citat, som illustrerer, at metaforer etablerer orden og struktur,

men synsvinklen er den, at det er livet der skal forklares, og at det er informationsteknologien, der bruges til det:

"If you want to understand life, don't think about vibrant, throbbing gels and oozes, think about information technology." (Dawkins, 1986, 112; efter Paton 1994, 1).

Tankegangen kan overføres på det, man gør i computerfagsproget. Jeg har dog foretaget nogle få ændringer i forhold til citatet. I computerfagsproget lever man op til følgende forskrift: Vil du kunne sige noget om computere, brug da ikke ord og udtryk som chips, data og elektroner, brug i stedet udtryk som biler, veje og motorer. Eller sagt på en anden måde: Brug ord og udtryk, som du i forvejen kender, som i forvejen allerede indgår i en ordnet begrebsverden, og som du kan låne sammenhængen mellem ordene fra og anvende på det nye, komplicerede og hidtil ikke sprogliggjorte.

I metaforenes anvendelse kan vi se deres indlejring i sproget: Metaforer er genbrug af sprog. Der er ikke tale om enkelte ord og udtryk, der genbruges, men hele sproglige strukturer. Derfor siger vi hele tiden noget antikvet og noget rudimentært, når vi vil sige noget nyt. Det kan forekomme som en selvmodsigelse, men det forholder sig sådan, for vi har ikke andre muligheder. Vi kan ikke tale om tingene, som de er, men vi kan tale om noget andet via klart afgrænsede strukturer, for herved muliggøres at andre kan forstå os. Og det er nødvendigt, at disse strukturer er afgrænsede og danner et afsluttet hele. Ellers ville ordene og udtrykkene ikke give os mulighed for at skabe orden og overblik. Metaforerne sørger for, at vi forbliver uforstyrrede i vores cirkler. Vi undres ikke, for vi får ikke noget nyt at høre, selvom vi taler om noget nyt. Men vi kan alligevel her undre os over, at det forholder sig sådan.

Betragtningerne vedrørende metaforerne kan fortsættes ind på en fremtidig scene. I foråret 2000 havde jeg lejlighed til at se en episode af kultserien og science fictionfilmserien *Star Trek: The Next Generation*. I den pågældende episode 101 indgår et handlingsforløb, hvor besætningen, der består af mennesker fra Jorden, i en fjern fremtid drager ud i rummet og konfronteres med væsener af hel anden herkomst end os. Disse sammenstød har altid en pointe, der stiller personernes egne fordomme og forudsætninger i relief (se også Carter 2000).

Episoden tematiserer ikke metaforerne i den ånd, det gøres her. I den aktuelle episode, *Darmok*, bevæger en besætning fra Jorden sig ud i rummet for at mødes med et andet folk, *the Children of Tama*, en særlig race, som er den eneste, menneskeheden endnu ikke har kunnet kommunikere med, dette til trods for at man i øvrigt behersker alle andre sprog. Ingen andre kendte racer har i øvrigt været i stand til at kommunikere med dette isolerede folk. Den manglende mulighed for at kommunikere involverer de agerende figurer i et dramatisk forløb, som ikke her er relevant for den pointe, der skal drages.

Det viser sig hurtigt, hvori kommunikationsproblemet mellem menneskene og de fremmede består: Som de eneste i hele Universet benytter *the Children of Tama* sig konstant og kun af ord og udtryk, som er tilknyttet deres historie og deres myter. Da ingen andre har kendskab til disse historier og myter, som dette folk taler ud fra og henviser til, er der ingen, der forstår, hvad de siger.

Jordboernes eget sprog problematiseres derimod i denne episode på ingen måde. Men det ville være nok så relevant at gøre det, for set udefra er de selv et folk af væsener, der taler med ord og udtryk fra deres egen fortid, og som de har et fortroligt, men enfoldigt forhold til. Menneskene er som *the Children of Tama* isolerede i deres eget sprog. For at forstå dem må man kende til det dagligsprog og det liv, som deres centrale ord og udtryk udspringer af, de ord og udtryk, som menneskene hele tiden tager i anvendelse, når de taler om det, de ser, men som viser sig at være deres fortid og deres kultur. Det er nutidens mennesker, som denne fremtidige filmepisode handler om, og det er menneskene, som er dette fjerne, isolerede og ejendommelige folk, der uophørligt taler i termer, der hører en anden tid og et andet rum til.

Når vi betragter menneskene, ser det ud til, at især de dygtigste af disse væsener, specialisterne og eksperterne, er dem, der taler på denne særlige måde: De taler som var de i en helt anden verden og i en helt anden tid via deres værktøjer, bjælker, kroppe, rettesnore, tilskæringer og design. Når de taler om *computere*, skulle man tro, at de talte om sig selv, for det er de samme ord og udtryk, de i høj grad anvender. Når de taler om *computere*, taler de ofte på en måde, så man skulle tro, at de var et helt andet sted, hvor de udførte krigeriske handlinger eller aggressive handlinger for at vinde en kamp eller komme først frem til et bestemt sted. Mærkeligt nok ser det ud

til, at jo mere detaljeret og jo mere præcist disse væsener ønsker at sige noget om deres højteknologiske verden, i jo højere grad snakker de om noget andet.

At det foregår sådan er ikke umiddelbart indlysende, men det er et spørgsmål om perspektiv. Anvender vi blot de rette metaforer, er scenariet ikke så underligt, som det ser ud.

7. Index

- Abraham 262
absurde situationer 155
Academic American Encyclopedia 261
afgrænsede muligheder 148
agenter 210
aktive metaforer 141
aktiviteter 182;189
aktualisering 245
aktualisering af metaforer 157;161;248
aktører 187;188
Albeck 144
Alt om Data 127;128
Alverson 133
Andersen, H. 134;238
Andersen, M. S. 101
animering 147;148;149;175;182;186;188;189
Aquinas 34;39;46;47
arbejdsscenario 200
Aristoteles 34;35;40;68;69;70;73;84;260
arkitektmetafor 198
Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon
261
aspektsyn 13
associated commonplaces 71
Barnet og Stubbs 150
Barthes 140
basale betydning 14
basale fysiske rum 220
basale overlevelsrum 196
Beck 84
begreber 177
begrebsmetafor
19;78;79;80;84;86;87;90;96;112;113;116;118;1
19;121
Berg 69
Bergenholtz 92;93
Bergenholtz m.fl. 32;262;263
Berger og Luckmann 19;26;253;254;255
Bergstein 54
Bertau 36;40;44;45;68
besjælinger 174
besøgsmetaforer 205
Bezczky 47
bilkørsel 231
billedsprog 27
bindinger 245
Black
16;21;35;39;54;55;56;68;71;73;74;84;85;86;
87;89;120;121;252;260;262;266
bogstavelig betydning 27;56;157;246
bogstavelig mening 52;53;60;71;114
bogstaveligt sprog
12;14;29;38;39;42;45;46;48;53;58;59;60;61;
63;64;68;70;177;206;264
Bolt 235
Booth 67;84
botanisering 175;182;188;189
Boyd 44
Boyle 16
Bredsdorff 73
Brockhaus Enzyklopädie 261
Brown 69
brud 178
Bußmann 262
Butters 84;86;87;88;89;99
byenscenariet 226
bygningmetaforer 229
byinventarmetaforer 229
bymetaforer 199
byscenariet 198;220;229
Cantor 23;41;63
Carter 268
Champlin 84
Chomsky 48;87
Christensen 73
Cicero 34
Clark og Lind 9;44
Cohen, T. 58;59
Cohen, W. 80
colouring-opfattelse af kreativitet 57
commonsenseagtig forholden sig 254
commonsenseagtige aspekter 255
commonsenseanvendelse af ord og udtryk 137
commonsenseforståelse 87
commonsensesprog 26;141;142;157
commonsensevirkelighed 12;61
computerfagsprog 118
containermetafor 177
Corbett 150
Cramer m.fl. 32;262;263
Cristofoli m.fl. 56;120
cross domain mappings 50
Crystal 262
dagligdagsbevidsthed 41
dagligsprog 26;61;74;149;156;189;244;249
dagligsproglig ekstension 52;148;173;177;189
dagligsproglig forstand 175
Dahlager 258
das Ding an sich 46
Datatid 127;128
Davidson 34;47;57;59;60;61;112
De Man 37;44;66
deduktiv metode 134;135
Deignan 20;76;133;236
dekonstruktion 30;42

del af målobjektet	145	Foerster og Steadman	150
delitteraturisering	66	forankring af tekst i billede	140
den litterære vending	65;66	Forceville	101
den sproglige vending	65;66	forhastet generalisering	132
Derrida	49	forløb	187;188
Descartes	110	formeltraditionel metode	177
det alle ved	255	forskellige menneskelige sociale rum	195
det ikkemenneskelige område	175	forståelse	28;250;259
det kognitivt ubevidste	19;90	forståelse af noget nyt	131
det mentale scenario	220	fortidige scenarier	218
det metaforiske rum	246	forudsigelige metaforer	12
det vertikale orienteringsscenario	220	forvrængning	254;255
detaljeringsgrad	173;180;187	Foucault	64
detaljeringsniveau	187;258	fra objektivisme til subjektivisme	30
diakron undersøgelse af sprog	246	Frege	34;39
diakroni	249	Friedrich	67
drama	187	Frieling	68
Dunbar, Marcett og McCloskey	150	fysikmetaforer	181
Dyrberg	56	fysikscenario	243
dyrescenariet	173;185	fødevarescenario	153
Eckerström	101;120	Gads lille leksikon	261
Eide	145	generaliseringer	132
eksempler på metaforer		Gentner	54
71;83;91;100;101;103;113;116;117;119;120;		Gericke	39
121;122;124;145;266		Gibbs	52;53;56;68
ekstensioner	19;23;25;61	Glück	261
Elofsson	101;119	Goatly	68;251
Embler	35	Gozzi	119
empirisk experientialisme	83	Grevy	22;41;52;67;68;70;74;95;118;131;143
empirisk konstruktivisme		Grice	143
8;17;19;22;43;75;91;135;147;265;266		gæstemetaforer	205
empiriske resultater	264	Gödel	38;39;52
Engström	36;61;62	Hansen og Holmgaard	36;47;60;65
epistemologiske grundlag	136	Hansen og Steensig	73
erindringsmetaforer	219	Hansen, C.	43;68;82;83
etymologi	27	Hartnack	38;39;49
Euchners	45	Hauge	24;47;65;66;81;82
euklidiske rum	219	Hawking	26
eventyrlige metaforer	217	Hegel	49
eventyrlige årsagsforklaringer	216	Heidegger	49
eventyrmetaforer	217	Heltberg og Kock	73;144
experientialisme	9	Hilbert	38
experientialism	9	Hinman	45;47
experientialisme	9;14;24	hjemmet	229
extensions of meaning	71	Hobbes	18;45;47
faglitteratur	41	Hoekstra	40
falsifikation	132	Hofland og Johansson	92;93
Fass	112	holisme	244
Favrholdt	38	homogene metaforiske rum	214
fester	196	homogene mønstre af metaforer	141
figurativt sprog	53;63	homogenitet	173
filter	71	homogent system	174
filterfunktion	252	hus- og hjemmetaforer	229
flade	222;227	højt detaljeringsniveau	187
Flesch	150	håndværkeraktivitetsmetaforer	198
flymetaforer	233	håndværkermetaforerne	243
Foersom	113		

håndværksscenariet.....	197	konstruktion af virkelighed.....	41
Ickler	33;121;122	konstruktivisme	41;136
idealiserede eksempler.....	182	konstruktivisterne	59
idealiserede metaforer.....	178	kontormetaforer	229
idealisering	177	konventionalisering	142;221;222
idealisme.....	86	konventionelle metaforer	124;141
idiomatiske udtryk	143	kortformer	138;182
illustrationer.....	182	kraftigere strukturering	245
implicering. 137;145;151;177;180;183;186;189;200		Krause-Jensen.....	64
implicering af egenskaber.....	174	kreative metaforer	52;148
implicering af metaforer	183	kreativitet	52;251
indre aktiviteter og tilstande	191	kreativitetens logik	50
indre mentalt rum	220	kreativitetspræmis	
induktiv metode	132;135	29;48;49;60;61;65;84;85;89;111;112;120;123	
industri-scenariet.....	199;200	krig	190
informationsmotorvejsmetaforer	231	krig er både skakspil og slagtehus	112
integration.....	124;231;246	krigsmetafor.....	148
integrerede helheder	255	krigsmetaforer.....	213;218
integrerede metaforer		krigsscenario-udtryk.....	147
22;81;94;154;166;170;172;174;178;207;214;		krigsscenario	147;195
218;219		kriminalitetsscenariet.....	212
integrerede metaforiske forhold.....	159	kropslige erfaringer.....	221
integritet.....	94	krystalklar indsigt	52;53;54;252
intention	193;194	Kubczak	262
interaktion.....	25;110;187	Kuhn	64
interaktionsteorien	25;71	kulturscenarier	206
intimitetsmetaforer	202	kunsthåndværkermetaforerne	199
introspektion	19;42;43;68	kunstscenarier	206
Israel	44	Kvasir http://www.kvasir.dk	99
Jensen	36;38;39;40;41;44;45;47;49;57	Kövecses.....	76;77
Jeziorski	54	Lademanns store leksikon.....	261
Johansen	24;26;82	Lakoff .19;30;35;50;51;96;97;101;103;133;263;264	
Johnson	35;50;68;76;109	Lakoff og Johnson	
Jørgensen	44;67;83	8;9;12;17;18;19;20;21;23;26;30;34;35;36;39;	
Kant	46	44;46;47;49;50;51;52;54;56;57;67;72;74;76;77;	
Karker	150	78;79;80;81;83;84;85;86;87;88;89;90;91;94;10	
katakrese	150	0;101;109;110;111;113;114;117;120;121;124;1	
kategori-fejltagelse.....	14	32;141;142;157;178;221;235;250;251;260;262;	
Kennedy.....	81	263;265;266	
kildeområde	22;110;118;119;137;143;145	Lakoff og Kövecses	101;102
Kipfer.....	134	Lakoff og Turner	66;120
Kittay	111	landbrugsscenariet	183
Kjær	258	landskabet	226;227;229
Kofman	265;266	landskabsscenario	199;220;227;255
kogebogsviden.....	255	Larsen	235
kognitiv	55	Larsen, Hejlskov	260
kognitiv lingvistik.....	9	Lausberg	261
kognitiv semantik	8;9;16	Lawler.....	84;88;119;124
kognitivt ubevidste	94	leksikalske huller	251
kommunikationsmetaforer.....	191	Lexikon sprachwissenschaftlicher Termini	262
komparationsteorien	69	Lieb	35;40
kompensation.....	28	lighed	143;173;188;189;259
komplekse scenarier	226	litteraturiserede metaforer.....	123
konkret område.....	26	litteraturiseret synsvinkel.....	188
konkretiseringer	26;120;131;147;234;251	litteraturisering.....	41;66;71;84;91;112;120;147
konstruerede eksempler	147	Locke	18;24;30;37;44;45;46;47;122
konstruktion.....	31;42;43	logik	255

logisk rationel kategori.....	177	Minsky.....	110
Lundquist.....	33;56	misbrug af sproget.....	44
Lübcke.....	46	mixed metaphors.....	150
Lyngsø.....	24;82	Moberg.....	144;145;174
Mabeck og Olesen.....	69	modeller.....	54;252
Mac Cormac.....	16;24;25	More.....	56
Madsen.....	52	motivation.....	246
magiske metaforer.....	217	motivering af metaforer.....	198
maksimering af metaforerne.....	67	motorvejsmetaforer.....	149;175
maksimeringen af metaforerne.....	65	motorvejsscenariet.....	144;178;226
malerkunstscenarie.....	206	mulige metaforer.....	117;119;178;256;258;266
Malmkjær (ed.).....	262	mulige ord og udtryk.....	238
Manns.....	52	muligheden for anvendelse af udtryk.....	157
mapping.....	262	multikorpus.....	97;100;157;178
marketingmetaforer.....	201	musikmetaforer.....	206
Martin.....	112	musikscenario.....	206
maskinmetaforer.....	218	Musolff.....	44;118
master metaphors.....	42	mystiske årsagsforklaringer.....	216
May.....	24;81	mønstre.....	98
McMahan og Day.....	150	mål.....	110;143;187
Meer.....	55;119;120	målområdet.....	119
meningsfulde objekter.....	254	måltidet.....	196
menneskelig viden.....	41	NEMET.....	111
menneskelige aktiviteter.....	187;189	Netmetaforen.....	227
menneskelige rum.....	187;189	netværk.....	266
menneskeliggørelse.....	186;195;234	Nielsen.....	81
mental construction.....	40	Nierlich.....	62
mental konstruktivisme.....	41	Nietzsche.....	23;30;34;42;46;47;61;63;65;265
mentale aktiviteter og tilstande.....	191	Noppen.....	67
mentale aktiviteter, evner og tilstande.....	190	normalprog.....	15
mentalisme.....	40	nostalgimetafor.....	219
Merleau-Ponty.....	49	nuancering.....	173;187
metafor oversat fra græsk.....	69	Nuessel.....	84
metaforbrud.....	177;178	nutidige scenarier.....	218
metaforer eller metaforisk type.....	175	Nyrop.....	35
metaforer og kreativitet.....	52	objekter.....	182
metaforer og sammenligninger.....	143	objektivisme.....	10;23;34;38;65;122;144;149
metaforer om brugen af computere.....	118	Olesen.....	16
metaforer om computere.....	118	Olesen og Mabeck.....	69
metaforer som kognitive instrumenter.....	55	Olsen.....	246
metaforer som tusinder af krydsninger.....	56	omskrivning af metaforer.....	68
metaforers kreativ styrke.....	55	ontologiske metaforer.....	78
metaforhuller.....	117;177;178;257	orden.....	255
metaforisk rum.....	157;172;174;214	ordforråd.....	254
metaforisk sandhed.....	48	orienteringsmetaforer.....	78;137;149;175
metaforisk sprog.....	41;60;61;63;64	orienteringsmetaforene.....	199
metaforisk type		orienteringsscenario.....	220
27;133;137;138;174;175;176;177;183;188;200;		Ortony.....	36;37;38;40;41;58;59;84;119
202;203;233;236;245;258;Se		overbegreb af målobjektet.....	145
metaforiske forløb.....	150;161;246;248;249;260	overdrivelser.....	155
metaforiske rum.....	167	overfladen.....	222
metaforiske strukturer.....	178;243;249	overfladescenario.....	138;220;222
metaformekanik.....	113	overførsel.....	23
metonymier.....	145	overført betydning.....	24
Meyer m.fl.....	131;237	Paton.....	267;268
middelalderscenarier.....	219	PC Magazine Danmark	
minimalisering.....	67	11;124;126;127;136;173;175;213	

Peirce	110;111	scenarier	12;20;22;25;41;124;133;137;138;141;145;148;153;154;170;171;172;173;174;175;176;179;183;187;188;189;190;196;201;206;212;218;219;235;236;237;243;244;245;246;247;249;250;253;255;256;258;259;264
Penrose	38	scenariesammenhænge	183;243;244;245
Pepper	39	scenariestruktur	246
personificering	118;120;121;145;147;148;149;151;174;187;188;189;251	scenariet for det irrationelle	212;216
Platen	19	scenariet for menneskelige aktiviteter og rum	175
potentielle metaforer	22;154;159;160;169;200;207;246	scenariet for orientering/bevægelse	175
primært led	110	scene	187
problemløsning	252	scenen	187;188
produktion	183	Schank	110
produktion af metaforer	161;178;198;245	Schjelderup	46
produktionsmetaforer	218	Schneider	57
produktionsscenarier	206	Schutz	26;142;255
produktive metaforer	12;141	science fiction-scenario	218
Quine	16	se som noget	13;26;60;70;143;253
Quintilian	34;84;260	Searle	70
Rask	143;144	sekundært led	110
Rasmussen, A.	58	sentimentalitetsmetafor	219
Rasmussen, M.	89;113;114	Shore	235
rationel kontrol	216	similaritetsteorien	69
Reddy	49	skemaer	221;222;244
reduktion	28	skematiseringer	243;244
regelsæt	187;188	skibsrejser	231
rejsemetaforer	174;187;227;251	Skyum-Nielsen	73
rejsen	220	Smith	84;88;97
rejsescenario	138;158;220;231;246;255	sociale arrangementer	190
relativisme	40	sociale relationer	203
religiøse årsagsforklaringer	216	sociale rum	183;203
restringerede afspejlinger	188	socialt videnslager	255
restringeret sprogbrug	249	spatiale metaforer	26
resultater	182	spil	190
retorik	145	spilmetaforer	211
Richards	21;35;36;47;49;66;67;71;72;74;84;260;262	sport	190
Ricoeur	21;25;133;260;266	sportsmetaforer	208;211
robotmetaforer	199	sportsscenario	209;210
Rohrer	119;124;235	sprog	41
roller på en scene	176	sprogliggørelse af teknologiske forhold	173
romantisering	65;84	sprogliggørelse som noget andet	13
romantiseringen af metaforerne	65	sprog-tankedeterminisme	49;51;60;85;86;89;121;122;123;150
root metaphors	39	sprogvirkelighedsdeterminisme	60;122
Rorty	65	spænding	25
rudimentær sprogbrug	249	Stage	56
rum	189	Stambuk	44;54
Russell	38;48;59;61	Steinhart	61;111;112
Rutherford	54	stenalderscenarier	219
Sacks	36;84	Stjernfelt	9;24;47;83
Salomonsens konversationsleksikon	260	Strang	84;88
sammenhængende struktur	174	strukturer	147;172;177;188;243;244;245;246;249;250;255
sammenligninger	143;144	strukturerende metaforer	78;141
sammenligninger og metaforer	144	strukturerende scenario	188
sammenligningsteorien	69		
Sandbothe	124;133;235		
sansemetaforerne	192		
Sapir	57;145		

strukturering	188	typiske illustrationer	182
strukturering via metaforer	78	typiske metaforer	213
Stålhammar... 11;26;33;54;98;101;119;121;133;235		ubevidst.....	18
subjektivisering.....	66;72	ubevidst forståelse	18
subjektivismen	23;34;40;65;122	udvidede former for sprog	29
subjektivister.....	59	udvidelse af betydning.....	142;144;145
substitution	68	udvidelse af dagligsproget	27
sygdom	190	udvidelse af ord og udtryks betydning.....	173;249
sygdomsmetaforer	215	udvidet anvendelse af ord	154
sygdomsscenarioet.....	212	udvidet brug af ord og udtryk	141;245
synekdoke	145	udvidet sprog	62
systemer	266	uhomogent scenario	173
systemer af ting.....	71	Veale	47
sætninger.....	11	vehikel	71;110
tabula rasa	44	verden som den er.....	13;29;42;48;62;64
teater	190;206	vertikale orienteringsmetaforer.....	243
teatermetaforer.....	207	vertikale orienteringsscenerier.....	222
tekstildesignmetaforer	207	videnslager.....	255
tekstildesignscenario.....	206	vigtig betydning.....	62
tekstpoesi	83;89;113;121	vigtigste betydninger	154
tekstpoesimetodik	122;123	Violi	84
tema	187	virkelighed.....	16
tenor	71;110	visitmetaforer.....	205
tertium comparationis.....	69	vægtmæssige karakteristika	224
The Encyclopedia Americana.....	261	Wagner.....	84
The new Encyclopaedia Britannica	261	Watkins og Dillingham.....	150
Thorne.....	84	Weinrich	262
tingene som de er.....	42;45;149;268	Welsh	47
tingscenariet.....	180	White	55
tingsliggørelse.....	174;175;176;177;188;189	Widell	44;68;69;143
tingscenariet	176;178;243	Wittgenstein.....	13;38;60;70
Togeby	112	ydre aktiviteter og tilstande	190
tolkning af virkelighed	41	Yoos	70;143
traditionel semantik	177	ytringer.....	11
transport på landjorden.....	231	Zaluski og Mackintosh	237
tydning.....	70	zoner	254

8. Litteratur

- Abraham, Werner (1975a): "Zur Linguistik der Metapher". In: *Poetics* 4, 133-172 (engelsk version: Abraham 1975b).
- Abraham, Werner (1975b): *A linguistic approach to metaphor*. Lisse, Netherlands: Peer de Ridder P.
- Academic American Encyclopedia (1981): "Metaphor". Vol. 13. New Jersey: Areté publishing company inc., 334.
- Aktuelt (1999). D. 10. november; <http://www.gl-avernaes.dk/info/med99945.html>.
- Albeck, Ulla (1973): *Dansk stilistik*. København: Gyldendal.
- Alverson, Hoyt (1995): "Metaphor and experience: looking over the notion of image schema". In: Fernandez (ed.), 94-117.
- Andersen, Harry (1945): *Dansk begrebsordbog. Paa grundlag af Viggo Petersens efterladte manuskript*. København: Ejnar Munksgaard.
- Andersen, Mette Skovgaard (1999): "Kann Metaphernphobie geheilt werden?"; publiceres i: *Copenhagen Studies of Language*.
- Andersen, Mette Skovgaard (2000): "Metaphor matters." In: Grevy (ed.), 57-80.
- Andersen, Stig Toftgaard (1998): *Talemåder i dansk - ordbog over idiomer*. København: Munksgaard.
- Aristoteles (1952): *De Poetica*. In: *The works of Aristotele*. Vol. XI, ed. By W.D. Ross and J. A. Smith, 1447a-1462b.
- Aristoteles (1965): *Poetics*. Oversat ved W. H. Fyfe. Cambridge Mass.: Harvard University Press.
- Aristoteles (1992): *Poetik*. På dansk ved Poul Helms. København: Hans Reitzels forlag.
- Asch, Solomon E. (1955): "On the use of metphor in the description of persons". In: Heinz Werner (ed.) *On expressive language*, Worcester, Massachusetts: Clark University Press, 29-39.
- Asch, Solomon E. (1958): "The metaphor: a psychological inquiry". In: Tagiuri and Petrullo (eds.): *Person, perception and interpersonal behavior*. Stanford: Stanford U. P.
- Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon (1995): "Metafor". Ed.: Petter Henriksen. 3. udgave. Oslo: Kunnskapsforlaget.

- Barnet, Sylvan and Marcia Stubbs (1983): *Barnet and Stubbs's practical guide to writing*. Fourth edition. Boston: Little, Brown and company.
- Bartels, Klaus (1993): "The box of digital images: the world as computer theater". In: *Diogenes* 163 (Fall), 45-70.
- Barthes, Roland (1987): "Billedets retorik". In: *Fausning og Larsen (eds.)*, 42-57.
- Beck, Brenda (1982): "Root metaphor patterns. Review Article. George Lakoff and Mark Johnson, *Metaphors we live by*". In: *RSSI, Recherches semiotiques/Semiotic Inquiry*, vol. 2, no. 1, 86-97.
- Berg, C. (1986): *Græsk-dansk ordbog*. København: Gyldendalske boghandel.
- Berg, Søren (1998): "Vores sprog billeder afslører os". In: *Samvirke* 6, 87-90.
- Bergenholtz, Henning (1988): "DK87: Et korpus med dansk almensprog." In: *Hermes, Journal of Linguistics* 1, 229-237.
- Bergenholtz, Henning (1992): *Dansk frekvensordbog. Baseret på danske romaner, ugeblade og aviser 1987-1990*. København: Gad.
- Bergenholtz, Henning og Jan Engberg (1995): "Tendenser inden for nyere fagsprogsforskning i Danmark". In: *Hermes, Journal of Linguistics* 15, 179-206.
- Bergenholtz, Henning og Sven Tarp (1993): *Manual i fagleksikografi*. Århus: Systime.
- Bergenholtz, Henning, I. Cantell, R. V. Fjeld, D. Gundersen, J. H. Jónsson og B. Svendsén (1997): *Nordisk leksikografisk ordbog*. Oslo: Universitetsforlaget a/s.
- Berger, Peter L. og Thomas Luckmann (1979): *Den samfundsskabte virkelighed. En videnssociologisk afhandling*. København: Lindhardt og Ringhof.
- Bergstein, T. (1966): *Kvantefysik og dagligsprog*. København: Munksgaard.
- Bertau, Marie-Cécile (1996): *Sprachspiel Metapher. Denkweisen und kommunikative funktion einer rhetorischen Figur*. Dissertation Ludwig-Maximilians-Universität. Westdeutscher Verlag.
- Bezczky, Gábor (1997): "Paul Ricoeur and the assumption of linguistic uniformity". In: *Neophilologus* 81, 325-339.

- Black, Max (1955): "Metaphor". In: Proceedings of the aristotelian society, 273-294. (Findes også i: Black, Max (1954): Models and metaphor. Cornell University Press.).
- Black, Max (1966) [original 1962]: Models and metaphor. Ithaca, New York: Cornell University Press.
- Black, Max (1981): "Lakoff, George, and Mark Johnson. Metaphors we live by". In: Journal of Aesthetics and criticism 40, 208-210.
- Black, Max (1998): "More about metaphor". In: Ortony (ed.), 19-41.
- Bolt, Nina (1995): Dyremennesker. Viborg: Tiderne skifter.
- Booth, Wayne C. (1983): "Lakoff, George and Johnson, Mark. Metaphors we live by". In: Ethics, April 1983, 619-621.
- Boyd, Richard (1998): "Metaphor and theory change: what is 'metaphor' a metaphor for?". In: Ortony (ed.) 481-532.
- Boyle, Robert R. (1954): "The nature of metaphor". In: The modern schoolman, a quarterly journal of philosophy, vol. XXXI, no. 4, 257-280.
- Bredsdorff, Thomas (1997): "Forsvar for Aristoteles. Metaforen efter modernismen, med særligt henblik på Nordbrandt". In: Hansen og Holmgaard (eds.), 179-197.
- Brockhaus Enzyklopädie (1991): "Metapher". Mannheim: Brockhaus, 521.
- Brown, Richard H. (1976): "Social theory as metaphor: on the logic of discovery for the sciences of conduct". In: Theory and society 3, 169-197.
- Brunak, Søren og Benny Lautrup (1988): Neurale netværk. Computere med intuition. København: Munksgaard.
- Brunak, Søren og Benny Lautrup (1996): "Computo, ergo sum?". In: Clark og Lind, 103-112. (Fra Brunak og Lautrup (1988), 135-146.).
- Brünner, Gisela (1987): "Metaphern für Sprache und Kommunikation in Alltag und Wissenschaft". In: Diskussion Deutsch 18, Heft 94, 100-119.
- Bußmann, Hadumod (1983): Lexikon der Sprachwissenschaft. Stuttgart: Alfred Kröner Verlag.
- Butters, Ronald R. (1981): "Do 'conceptual metaphors' really exist?". In: The secol review 5/3, 108-117.
- Cantor, Paul (1982): "Friedrich Nietzsche: The use and abuse of metaphor". In: Mial (ed.), 71-87.

- Carter, Raphael (2000): "The Darmok dictionary";
<http://www.chaparraltree.com/sflang/darmok.shtml>.
- Champlin, T. S. (1982): "Beyond the letter. Metaphor and Thought. Metaphors we live by". In: Philosophical books, vol. 23, 111-116.
- Chomsky, Noam (1975): Om sprog. København: Gyldendal.
- Christensen, Folmer (1969): Litteraturreksikon. 2000 definitioner af litterære begreber og bogfaglige udtryk samt 500 forfatterpseudonymer. København: Gjellerup.
- Clark, Christina og Søren Lind (1996): Er strudsen en rigtig fugl? Om sproget og erkendelsen. København: Gyldendal.
- Cohen, Jonathan L. and Avishai Margalit (1972): "The role of inductive reasoning in the interpretation of metaphor". In: Davidson and Harman (eds.), 722-740.
- Cohen, Ted (1980): "Figurative speech and figurative acts". In: Johnson, Mark (ed.) 182-199.
- Corbett, Edward P. J. (1977): The little rhetoric and handbook. New York: John Wiley and sons, inc.
- Cramer, Jens, L. A. Henriksen, M. Kunøe, E. V. Larsen, O. Tøgeby og P. Widell (1996): 699 varme termer. Århus: Århus universitetsforlag.
- Cristofoli, Mirelle, Gunhild Dyrberg and Lilian Stage (1998): "Metaphor, meaning and translation". In: Hermes, Journal of Linguistics 20, 165-177.
- Crystal, David (1992): An encyclopedic dictionary of language and languages. Cambridge: Blackwell.
- Culler, Jonathan (1981): "The problem of metaphor". In: Hope m.fl. (eds.), 5-20.
- Dahlgager, Lars (1999): "Metafor for en ny tid". In: Politiken d. 13.5.
- Davidson and Harman (eds.) (1972): Semantics of natural language. Dordrecht: Reidel.
- Davidson, Donald (1975): "Thought and talk". In: Guttenplan (ed.), 7-23.
- Davidson, Donald (1979): "What metaphors mean". In: Sacks (ed.), 29-45. (Findes også i Johnson (ed.) 1981).
- Dawkins, R. (1986): The Blind Watchmaker. Penguin, Harmondsworth.
- Debatin, Bernhard, Timothy R. Jackson and Daniel Steuer (eds.) (1997): Metaphor and rational discourse. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.

- Deignan, Alice (1995): Collins Cobuild. English Guides 7: Metaphor. Glasgow: Harper Collins Publishers.
- Den Store Danske Encyklopædi (1999): "Metafor". Ed. Jørn Lund (ansvarshavende). København: Danmarks nationaleleksikon a/s, 186. DK87, ved Henning Bergenholtz (1987): Tekstkorpus. Se: Bergenholtz (1988).
- DOB. DanskOrdbogen (1999), ved Henning Bergenholtz, Jette Pedersen, Vibeke Vrang og Richard Almind. Center for Leksikografi, Århus: Systime.
- Dreistadt, Roy (1968): "An analysis of the use of analogies and metaphors in science". In: Journal of psychology, 97-116.
- Dunbar, Howard H.; Mildred E. Marcett and Frank H. McCloskey (1951): Writing good English. Boston: D. C. Heath and company.
- Dyer, M; R. Gullingford and S. Alvarado (1990): "Scripts". In: Shapiro (ed.), 980-994.
- Eckerström, Cecilia (1998): "Prioner - ur ett översättarperspektiv. Analys och jämförelse av nominalfraser och metaforer i en engelsk populärvetenskaplig och en engelsk vetenskaplig medicinsk text". In: Texter emellan (1998), 43-66.
- Edwards, P. (ed.) (1967): Encyclopedia of philosophy, vol. 5. New York: Macmillan.
- Eldred, Janet Carey and Ron Fortune (1992): "Exploring the Implications of metaphors for computer networks and hypermedia". In: Hawisher, Gail E. and Paul LeBlanc (eds.): Remaining computers and composition, Portsmouth: Heinemann: 58-73.
- Elofsson, Karin (1998): "Jämförande stilanalys och översättning av tre medicinska texter på olika nivåer. In: Texter emellan, 92-115.
- Embler, Weller (1966a): "Metaphor in everyday speech". In: Embler 1966b, 27-44.
- Embler, Weller (1966b): Metaphor and meaning. De Land, Florida: Everett/Edwards inc.
- Engstrøm, Anders (1994): "Metaforer". In: Filosofiske studier 14, 43-67, udarbejdet efter filosofisk speciale "Metaforer", Engstrøm 1993.
- Fass, Dan (1991): "met*: a method for discriminating metonymy and metaphor by computer". In: Computational Linguistics 17:1, 49-90.

- Fauconnier, G. and Eve Sweetser (eds.) (1996): *Spaces worlds and grammar*, Chicago: The Uni. of Chicago Press.
- Fausing, Bent og Peter Larsen (eds.) (1987): *Visuel kommunikation bd. 1 og 2*. København: Medusa.
- Favrholt, David (1996): "Om Wittgenstein og 'Tractatus'". In: Wittgenstein 5-31.
- Fernandez, James W. (ed.) (1995): *Beyond metaphor*. Stanford, California: Stanford University Press.
- Finnemann, Niels Ole og Frederik Stjernfelt (1992): *Kognition og sprog*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Flesch, Rudolf (1964): "The abc of style. A guide to plain English." New York: Harper and Row publishers.
- Foersom, Signe (1999): "Fuldtræffer eller ram forbi? - et kig på den kognitive semantik og dens muligheder inden for sammenlignende sprogstudier". In: *Mål og Mæle* 1, 11-15.
- Foerster, Norman and J. M. Steadman Jr. (1941): *Writing and thinking. A handbook of composition and revision*. Revised edition. Boston: Houghton Mifflin company.
- Forceville, Charles (1996): *Pictorial metaphor in advertising*. London: Routledge.
- Forceville, Charles (2000): "Compasses, beauty queens and other PC's: pictorial metaphors in computer advertisements". In: Grevy (ed.), 31-55.
- Foucault, Michel (1971): *Talens forfatning*. København Rhodos.
- Friedrich, Paul (1995): "Polytropy". In: Fernandez (ed.), 17-55.
- Frieling, Gudrun (1996): *Untersuchungen zur Theorie der Metapher*. Osnabrück: Universitätsverlag Rasch.
- Gads lille leksikon (1991). København: Gad.
- Gentner, Dedre (1982): "Are scientific analogies metaphors". In: Mial (ed.), 106-132.
- Gentner, Dedre and Michael Jeziorski (1998): "The shift from metaphor to analogy in western science". In: Ortony (ed.) 447-480.
- Gericke, Helmuth (1994): *Talbegrebets historie*. Århus: Århus Universitet.
- Gibbs, Raymond W. (1982): "A critical examination of the contribution of literal meaning to understanding nonliteral discourse". In: *Text* 2, 9-27.

- Gibbs, Raymond W. (1983): "Do people always process the literal meanings of indirect requests?". In: *Journal of experimental psychology: Learning, memory and cognition*, vol. 9, no. 3, 524-533.
- Gibbs, Raymond W. (1984): "On the process of understanding idioms". In: *Journal of psycholinguistic research*, vol. 14, no. 5, 465-472.
- Gibbs, Raymond W. (1994): *The poetics of mind. Figurative thought, language and understanding*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gibbs, Raymond W. (1996): "Why many concepts are metaphorical". *Cognition* 61, 309-319.
- Gibbs, Raymond W. (1997): "Metaphor in idiom comprehension". In: *Journal of memory and language* 37, 141-154.
- Gibbs, Raymond W. and Solange B. Nascimento (1996): "How we talk when we talk about love: metaphorical concepts and understanding love and poetry". In: *Empirical approaches to literature and aesthetics* 52, 291-307.
- Glück, Helmut (ed.) (1993): *Metzler Lexikon Sprache*. Stuttgart: Verlag J.B. Metzler.
- Goatly, Andrew (1998): *The language of metaphors*. London and New York: Routledge.
- Gozzi, Raymond Jr. (1991): "The computer as savior and as spy: simultaneous metaphors in the news". In: *Et cetera* 1, 84-88.
- Gregersen, Niels Henrik (ed.) (1994): *Naturvidenskab og livssyn*. København: Munksgaard.
- Grevy, Carlo (1984): *Metaforer, sprogbrug og samfund. En studie i sammenhænge mellem forandringer i sprogbrugen og forandringer i samfundet i øvrigt. Prisopgavebesvarelse*, Odense Universitet.
- Grevy, Carlo (1995): "Hvad skal vi med 'Stilistik'? En anmeldelse af Kirsten Rasks 'Dansk stilistik'". In: *HS-Dansk* 59, 45-48. In: *Vid Nyt* 8, 45-48.
- Grevy, Carlo (1997a): "Da mennesket forsvandt - om metaforer og menneskebilleder". In: *Tidsskrift for sprogpsykologi* 3, 8-30.
- Grevy, Carlo (1997b): "Metaforer i perspektiv - om metaforteorier, kategorier og virkelighed". In: *Synsvinkler* 18, 103-124.
- Grevy, Carlo (1998): "Virkelighed, metaforer og tolkning". In: *Tidsskrift for sprogpsykologi* 1, 3-19.
- Grevy, Carlo (1999): "Informationsmotorvejen og andre metaforer i computerfagsprog". In: *Hermes, Journal of Linguistics* 23, 173-201.

- Grevy, Carlo (2000): "The never changing metaphors". In: Grevy (ed.), 9-15.
- Grevy, Carlo (2001a): "Metaforer vi virkelig lever med - et nyt perspektiv". In: Widell og Kunøe (eds.), 94-104.
- Grevy, Carlo (2001b): "Metaforene: dagligsprogets og litteraturens stedbørn. Tanker på tærsklen til en ny forståelse af metaforer". In: Vid Nyt 15, 23-30, Dansk lærerforeningen.
- Grevy, Carlo (ed.) (2000): Metaphors in specialised language. Hermes, Journal of Linguistics 24.
- Guttenplan, Samuel (ed.) (1975): Mind and language. Wolfson College lectures 1974. Oxford: Clarendon Press.
- Hansen, Carsten (2000): "Lakoff og Johnsons metaforprojekt - status og perspektiver"; <http://coco.ihiku.dk/~carhan/ob-emne/tekst-1.html>.
- Hansen, Carsten (1996): "MetaforDan - Registrering af dansk forskning om publikationer om metaforer". In: Hansen (ed.) (1996a).
- Hansen, Carsten (1997): "Wolf-Andreas Liebert: 'Metaphernbereiche der deutschen Alltagssprache: Kognitive Linguistik und die Perspektiven einer Kognitiven Lexikographie'. Bern: Peter Lang Verlag, 1992". In: Hermes, Journal of Linguistics 18, 228-238.
- Hansen, Carsten (1999a): "Lakoff og Johnsons metaforprojekt - status og perspektiver"; <http://coco.ihiku.dk/~carhan/ob-emne/tekst-1.html>.
- Hansen, Carsten (1999b): "Humoralpatologiens betydning for metaforiske vredekoncepter"; <http://coco.ihiku.dk/~carhan/ob-emne/tekst-2.html>.
- Hansen, Carsten (ed.) (1996a): Metaforer i sprog og tænkning. Proceedings fra Metafor-netværkets seminar i Odense d. 8.-10. februar 1996; <http://www.ihiku.dk/fp...ings1/proceedings1.html>.
- Hansen, Carsten (ed.) (1996b): Metaforer i kultur og samfund. Proceedings fra Metafor-netværkets seminar i København den 24.-26. oktober 1996; <http://www.ihiku.dk/fpr./philosop...or/proceedings2/proceedings2.html>.
- Hansen, Carsten og Peter Widell (1996): "Automatisk registrering af metaforer i åbne, maskinlæsbare tekstkorpora". In: Hansen, Carsten (red) (1996b).
- Hansen, Erik og Harald Steensig (1969): Dansk er mange ting. København: Gjellerup.

- Hansen, Nils Gunder (1993): "Omkring en tekst - fænomenologiens vorden". In: Kritik 102, 43-44.
- Hansen, Per Krogh og Jørgen Holmgaard (1997): "Billedsprog". In: Hansen og Holmgaard (eds.), 9-26.
- Hansen, Per Krogh og Jørgen Holmgaard (eds.) (1997): Billedsprog - om metaforen og andre troper. Aalborg: Center for æstetik og logik. Medusa.
- Hartnack, Justus (1971): Mennesket og sproget. København: Berlingske forlag.
- Hartnack, Justus (1995): Filosofiens filosofi. København: Reitzel.
- Hauge, Hans (1993): "Krop, kreativitet og politisk korrekt". In: Kritik 102, side 44.
- Hauge, Hans (1995): Den litterære vending. Dekonstruktiv videnskabsteori. Aarhus: Modtryk.
- Haverkamp, Anselm (ed.) (1983): Theori der Metapher. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft. Wege der Forchung band CCCLXXXIX.
- Hawking, Stephen (1988): Hawkings univers. København: Gyldendal.
- Heelan Patrick A. (1986): "Machine perception". In: Mitscham (ed.) 131-156.
- Heltberg, Eva og Christian Kock (eds.) (1997): Skrivehåndbogen. København. Gyldendal.
- Heltberg, Eva og Jørn Lund (eds.) (1989): Sprog i dansk - en håndbog. København: Gyldendal.
- Hester, Marcus B. (1966): "Metaphor and aspect seeing". In: Journal of aesthetics and art criticism 25, 205-212.
- Hinman, Lawrence (1982): "Nietzsche, metaphor, and Truth". In: Philosophy and phenomenological research, vol. XLIII, no. 2 dec. 179-199.
- Hjelmslev, Louis (1972): Sprogssystem og sprogforandring. København: Nordisk sprog- og kulturforlag. Travaux du cercle linguistique de Copenhague vol. XV, Naturmetodens sproginstitut.
- Hjelmslev, Louis (1984): Sproget. København: Museum tusculanums forlag.
- Hjelmslev, Louis: (1976): Omkring sprogteoriens grundlæggelse. København: Akademisk forlag.

- Hobbes, Thomas (1914) [original 1651]: *Leviathan*. Edited by Ernest Rhys. London: J. M. Dent and sons, ltd.
- Hoekstra, Raymond (1945): "Pepper's world hypotheses". In: *The journal of philosophy*, vol. XLII, no. 4, 85-101.
- Hoffman, Robert R. (1980): "Metaphor in science". In: Honeck and Hoffman (eds.), 393-423.
- Hofland, Knut og Stig Johansson (1982): *Word frequencies in british and american english*. Bergen: The norwegian computing centre for the humanities.
- Hope, T. E.; T. B. W. Reid; Roy Harris and G. Price (eds.) (1981): *Language, Meaning, and Style: Essays in Memory of Stephen Ullmann*. Leeds : Leeds UP.
- Ickler, Theodor (1993): "Zur Funktion der Metapher, besonders in Fachtexten". In: *Fachsprache* 15, 94-110.
- Indurkha, Bipin (1992): *Metaphor and cognition*. Dordrecht/ Boston/ London: Kluwer academic publishers.
- Ingendahl, Werner (1970): "Zur Systematisierung metaphorischer Prozesse". In: *Linguistische Berichte* 8, 49-54.
- Ingendahl, Werner (1972): "Die metaphorik und die sprachliche Objektivität". In: *Wirkendes Wort* 22, 268-274.
- Israel, Joachim (1980): *Erkendelse, sprog og sociale relationer. Om relationistisk socialpsykologi*. København: Munksgaard.
- Jensen, Hans Siggard (1994): "En sjæl i livet? Om naturvidenskabens udfordring til sjæl-legeme-problemet". In: Gregersen (ed.), 351-374.
- Jensen, Hans Siggard (1996): "Metaforen - mellem sandhedsbetingelser og kognitiv signifikans". In: Hansen (ed.) (1996a), 1-9.
- Johansen, Jørgen Dines (1996): "Metafor og kognitiv semantik. En introduktion". In: *Nordica* bd. 13, 41-62.
- Johansen, Jørgen Dines (1997): "Lighedens figurationer". In: Hansen og Holmgaard (ed.), 237-276.
- Johnson, Mark (1980): "A philosophical perspective on the problems of metaphor". In: Richard P. Honeck and Robert R. Hoffman (eds.), 47-67.
- Johnson, Mark (1981): "Introduction: Metaphor in the philosophical tradition". In: Johnson, Mark (ed.), 3-47.
- Johnson, Mark (1990): *The body in the mind: the bodily basis of meaning, imagination, and reason*. Chicago: The University of Chicago Press.

- Johnson, Mark (1993): "Filosofiske implikationer af kognitiv semantik". In: Kritik 102, 27-42.
- Johnson, Mark (1996): "Moral imagination", oversat fra *Moral Imagination*, The University of Chicago Press 1993, p. ix-x og 1-12. In: Clark og Lind 126-141.
- Johnson, Mark (ed.) (1981): *Philosophical perspectives on metaphor*. Minneapolis.
- Jørgensen, Steffen (1995a): "Metaforen som interaktion. I.A. Richards, M. Black, Lakoff and Johnson". In: *Kultur og klasse (K og K)*, 15-38.
- Jørgensen, Steffen (1995b): "Om metafor og begreb". In: *Psyke og logos* 16, 174-182.
- Kabel, Kristine (1998): "Metaforer i EU-debatten". In: *Mål & mæle* 3, nov. 1998, 7-13.
- Karker, Allan (2000): "Når synsvinklerne kortslutter". I: *Nyt fra Sprognævnet* 3, 1-6.
- Katz, Jerold J. and Jerry A. Fodor (1965): "The structure of a semantic theory". In: Fodor and Katz (eds.): *The structure of language*. New Jersey: Prentice Hall, Inc. 2. udg. 479-518.
- Kemp, Peter (1972): *Sprogets dimensioner*. København: Berlingske forlag.
- Kipfer, Barbara Ann (1992): *Roget's 21st century thesaurus in dictionary form*. New York: A Dell Hardcover.
- Kirkeby, Ole Fogh (1994): *Verden, ord og tanke. Sprogfilosofi og fænomenologi*. København: Handelshøjskolens forlag.
- Kirkeby, Ole Fogh (1996): "Metafor og synkinæstesi". In: Ole Fogh Kirkeby: *Selvnødhedens filosofi*, Aarhus: Modtryk, 47-63.
- Kirkeby, Ole Fogh (1997): "Om metaforen og det billedløse sprog i relation til multimedier". In: Juel, Henrik (ed.): *Multimedieteori*. Odense: Odense Universitetsforlag, 135-152.
- Kittay, Eva Feder (1984): "The identification of metaphor". In: *Synthese* 58, 153-202.
- Kittay, Eva Feder (1987): *Metaphor. Its cognitive force and linguistics structure*. Oxford: Clarendon press.
- Kjær, Torben Junker (1997): *Metaforer på World Wide Web*. Speciale Århus Universitet, 49 p.; <http://inet.uni-c.dk/~torbkj/metafor.html>.
- Kofman, Sarah (1993): *Nietzsche and metaphor*. Stanford: Stanford University Press.

- Krause-Jensen, Esbern (1978): Viden og magt. Studier i Michel Foucaults institutionskritik. København: Rhodos.
- Kubczak, Hartmut (1978): Die Metapher. Beiträge zur Interpretation und semantischen Struktur der Metapher auf der Basis einer referentialen Bedeutungsdefinition. Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag.
- Kuhn, Thomas S. (1995): Videnskabens revolutioner. København: Fremad.
- Kuhn, Thomas S. (1998): "Metaphor in science". In: Ortony (ed.) 533-542.
- Kövecses, Zoltán (2000): Metaphor and emotion. Language, culture and body in human feeling. Cambridge University Press.
- Lademanns store leksikon (1993): "Metafor". Bd. 18. København: Lademann a/s, 199-200.
- Lakoff, George (1982): "Categories and cognitive models". In: L.A.U.T. (Linguistic Agency University of Trier), series A, paper no. 96.
- Lakoff, George (1987): Women, fire, and dangerous things. What categories reveal about the mind. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Lakoff, George (1991): "Metaphor in politics. An open letter to the Internet from George Lakoff"; <http://www.compapp.dcu.ie/~tonyv/trinity/lakoff-letter.html>.
- Lakoff, George (1992a): "Metaphor and war: the metaphor system used to justify war in the gulf". In: Pütz (ed.) 463-481.
- Lakoff, George (1992b): "The contemporary theory of metaphor"; http://ww.ac.wvu.edu/~market/semiotic/lkof_met.html.
- Lakoff, George (1995): "Conceptual metaphor home page"; <http://cogsci.berkeley.edu/MetaphorHome.html>.
- Lakoff, George (1996a): "Bevidstheden-som-maskine-paradigmet". In: Clark og Lind, 89-103 (oversat fra Lakoff 1987).
- Lakoff, George (1996b): "Sorry, I'm not myself today: the metaphor system for conceptualizing the self". In: Fauconnier and Sweetser (eds.), 91-123.
- Lakoff, George (1998): "The contemporary theory of metaphor". In: Ortony (ed.), 202-251.
- Lakoff, George and Mark Johnson (1980a): Metaphors we live by. London: The University of Chicago Press.
- Lakoff, George and Mark Johnson (1980b): "Conceptual metaphor in everyday language". In: Journal of philosophy 77, 453-486.

- Lakoff, George and Mark Johnson (1981a): "Conceptual metaphor in everyday language". In: Johnson, Mark (ed.) 286-325.
- Lakoff, George and Mark Johnson (1981b): "The metaphorical structure of the human conceptual system". In: Norman, D.A. (ed.): Perspectives on cognitive science. Hillsdale: LEA, 193-206.
- Lakoff, George and Mark Johnson (1982): "Metaphor and communication". In: L.A.U.T. (Linguistic Agency University of Trier), series A, paper no. 97, 1-13.
- Lakoff, George and Mark Johnson (1990): "Dagligsprogets begrebsmetaforer"; http://www.ihl.ku.dk.fpr.philosophy/metafor/lak_john.html. (Findes også i Tid Skrift 13, 1990.).
- Lakoff, George and Mark Johnson (1999): Philosophy in the flesh. The embodied mind and its challenge to western thought. New York: Basic books.
- Lakoff, George and Mark Turner (1989): More than cool reason. A field guide to poetic metaphor. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Lakoff, George and Zoltán Kövecses (1983): "The cognitive model of anger inherent in american english". In: Berkeley cognitive science report no. 10, reproduced by L.A.U.T. (Linguistic Agency University of Trier), series A, paper no. 117.
- Larsen, Svend Erik (1996): Naturen er ligeglad. Naturopfattelser i kulturel sammenhæng. København: Munksgaard/Rosinante.
- Lausberg, Henrich (1973): Handbuch der literarischen Rhetorik. Eine Grundlegung der Literaturwissenschaft. München: Max Hueber Verlag. Opslag: "metaphora" p. 748 og efterfølgende henvisninger.
- Lawler, John M. (1983): "Metaphors we live by. Review". In: Language, vol. 59, 1, 201-207.
- Lawler, John M. (1998): "Metaphors we compute by. A lecture delivered to staff of the informational technology division of the University of Michigan"; <http://www.virtualschool.edu/mon/Academia/Metaphors.html>.
- Lexikon sprachwissenschaftlicher Termini (1985). Leipzig: VEB Bibliographisches Institut Leipzig.
- Lieb, Hans-Heinrich (1964): Der Umfang des historischen Metaphernbegriffs. Doktordisputats. Köln: Gerd Wasmund.

- Lipps, Hans (1958): Die Verbindlichkeit der Sprache. Arbeiten zur Sprachphilosophie und Logik. Zweite Auflage. Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann.
- Lipps, Hans (1983): "Sproget som organon" (Oversat fra "Die menschliche Natur", 1941, kap. 11, 71-75). In: Nys 13, 36-40.
- Locke, John (1959a) [original 1690]: "On the abuse of words". In: Locke (1959b), vol. II, book III, chap. X, 121 -147.
- Locke, John (1959b) [original 1690]: An essay concerning human understanding. Vol. I and II. New York: Dover publications, inc.
- Locke, John (u.å.) [original 1690]: An essay concerning human understanding. London: George Routledge and sons limited.
- Lundquist, Lita (1995): "Metaforer i fagsprog - det epistemiske optimum". In: Skyum-Nielsen (ed.), 39-53.
- Lundquist, Lita (1996): "Metaforer i fagsprogsforskning - i epistemisk og kognitivt perspektiv". In: Hansen (ed.) (1996a).
- Lübcke, Poul (1998) (ed.): Politikens filosofleksikon. København: Politiken.
- Lyngsø, Niels (1993): "Metafor og erkendelse - om visse kognitive aspekter af Sophus Claussens lyrik". In: Kritik 106, 53-64.
- Lønstrup, Brita (1980): Dagligsprog - værktøj og legetøj. København: Berlingske forlag.
- Mabeck, Carl Erik og Finn Olesen (1997): "Metaforer, kommunikation og sygdomsforståelse. Hvordan begriber patienter medicinske forklaringer?". In: Elsaas, P. og F. Olesen og S. Henriksen (eds.): Kommunikation og forståelse. København: Philosophia, 87-106.
- Mac Cormac, Earl R. (1976): Metaphor and myth in science and religion. Durham, North Carolina: Duke University Press.
- Mac Cormac, Earl R. (1985): A cognitive theory of metaphor. Cambridge: A Bradford Book, The MIT Press.
- Mac Cormac, Earl R. (1986): "Men and machines: the computational metaphor". In: Mitscham (ed.) 157-170.
- Madsen, Tina Just (1996): Metaforens "udvikling" fra Aristoteles til Lakoff - En kommenteret fremstilling af metaforens udviklingsfaser med en perspektivering af kontekstfænomenet. Speciale, Handelshøjskolen i Århus.
- Maida, A. S.(1990) : "Frame theory". In: Shapiro (ed.) 302-312.

- Malmkjær, Kirsten (ed.) (1991): *The linguistics encyclopedia*. London: Routledge.
- Man, Paul de (1979): "The epistemology of metaphor". In: Sacks (ed.), 11-28.
- Man, Paul de (1997): "Metaforens epistemologi". In: Hansen og Holmgaard (eds.), 75-100.
- Manns, James W. (1975): "Metaphor and paraphrase". In: *British journal of aesthetics* 15, 358-366.
- Martin, James H. (1992): "Computer understanding of conventional metaphoric language". In: *Cognitive science* 16, 233-270.
- Martin, James H. (1996): "Computational approaches to figurative language". In: *Metaphor and symbolic activity* 11 (1), 85, 100.
- May, Michael (1993): "Metafor eller skema?". In: *Kritik* 102, 45-47.
- McMahan, Elizabeth and Susan Day (1984): *The writer's rhetoric and handbook*. New York: McGraw-Hill book company.
- Meer, Geart van der (1999): "Metaphors and dictionaries: the morass of meaning, or how to get two ideas for one". In: *Lexicography* vol. 12, no. 3, Oxford University Press, 195-208.
- Mey, Jacob (1997): *Metaphors in computing. Signs and Realities*. In: *Rask* nr. 5/6, febr. 1997, 3-20.
- Mey, Jacob L. (2000): "The computer as prosthesis. Reflections on the use of metaphor." In: Grevy (ed.), 15-30.
- Meyer, Gitte (1997): "Det uendelige galleri". In: *Sprog og erhverv* 11, 21-23.
- Meyer, Ingrid; Victoria Zaluski og Kristen Mackintosh (1997): "Metaphorical Internet terms: a conceptual and structural analysis". In: *Terminology* 4 (1), 1-33. John Benjamins publishing co.
- Meyers enzyklopädisches Lexikon (1976). Band 16.
Mannheim/Wien/Zürich: Lexikonverlag.
- Miall, David S. (ed.) (1982): *Metaphor: Problems and Perspectives*. Sussex: The Harvester press/ New Jersey: Humanities press.
- Mitcham, Carl (1986) (ed.): *Philosophy and technology II. Information technology and computers in theory and practice*. Dordrecht/Boston/Lancaster/ Tokyo: D. Reidel Publishing company.
- Mitcham, Carl (1986): "Introduction: Information technology and computers as themes in the philosophy of technology". In: Mitscham (ed.) 1-14.

- Moberg, Yoon (1996): Retorisk opslagsborg. København: Hans Reitzels forlag.
- Mooij, J. J. A. (1975): "Tenor, vehicle, and preference". In: *Poetics* 4, 257-272.
- More, F. C. T. (1982): "On taking metaphor literally". In: Mial (ed.), 1-13.
- Munk, Inge og Poul Bæk (1999): "Av min arm - en ordbog om kroppens billedsprog". In: *Mål & Mæle* 1, 21-25.
- Musolff, Andreas (1997): "International metaphors: bridges or walls in international communication?". In: *Debatin m.fl.* (eds.) 229-237.
- NDO (1996). Politikens store nye nudansk ordbog. Elektronisk version 1.1. København: Politikens forlag.
- Neisser, Ulric (1969): "Computer as tools and as metaphors". In: Bechert, C. B. (ed.): *To social impact of cybernetics*. London, 71-93.
- Nerlich, Brigitte (1998): "Semantic Development and semantic change with special reference to metaphor and metonymy. An overview of theories from 1950 to 1990"; <http://www.le.ac.uk/psychology/metaphor/semdev.html>.
- Nerlich, Brigitte; Zazie Todd and David D. Clarke (1998): "The function of polysemous jokes and riddles in semantic development". In: *Current Psychology of Cognition* 17 (2), 343-365.
- Nielsen, Erik A. (1993): "Skud mod sløret skive - en ny disciplin". In: *Kritik* 102, 47.
- Nietzsche, Friedrich (1967-1997): *Werke : Kritische Gesamtausgabe / Begründet von Giorgio Colli und Mazzino Montinari / Weitergeführt von Wolfgang Müller-Lauter und Karl Pestalozzi*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Nietzsche, Friedrich (1972): "On truth and falsity in their extramoral sense". In: Shibles (ed.), 1-13.
- Nietzsche, Friedrich (1973): "Ueber Wahrheit und Lüge im aussermoralischen Sinne." In: Nietzsche (1967-1997), Abt. III. Bd. 2. "Nachgelassene Schriften" (1870-1873), 367-384.
- Noppen, Jean-Pierre (1985): *Metaphor : A bibliography of post-1970 publications*. Compiled by J.P. van Noppen, S. de Knop and R. Jongen with the assistance of B. Nitelet, A. Nysenholc and W. Shibles. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company.

- Noppen, Jean-Pierre (1990): *Metaphor II : A classified bibliography of publications 1985 to 1990*. Compiled by Jean-Pierre van Noppen and Edith Hols. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company
- Nuessel, Frank H. Jr. (1982): "George Lakoff and Mark Johnson, Metaphors we live by". In: *Lingua* 56, 185-192.
- Nyrop, K. (1901): *Ordenes liv*. København: Det Schuboeske forlag.
- Olesen, Finn (1992): "Metaforer og maskiner". In: *Philosophia* årg. 21, nr. 3-4, 117-143.
- Olsen, Svend Erik (1984): "Maskinen i mennesket og mennesket i maskinen". In: *Psyke og Logos* 5, 254-268.
- Ortony, Andrew (1975): "Why metaphors are necessary and not just nice". In: *Educational theory*, 45-53.
- Ortony, Andrew (1998): "Metaphor, language, and thought". In: Ortony (ed.), 1-16.
- Ortony, Andrew (ed.) (1998): *Metaphor and thought*. Second edition. Cambridge: Cambridge Uni. Press.
- Pahuus, Mogens (1983): "Fænomenologisk sprogfilosofi - en introduktion til Hans Lipps og K. E. Løgstrup". In: *Nys* 13, 7-35.
- Paprotté, Wolf and René Dirven (1985): *The ubiquity of metaphor. Metaphor in language and thought*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins publishing company.
- Paton, Ray (1999): "Information, knowledge and the cytology of computation"; [http:// www.csc.liv.ac.uk/~rep/ikkc.htm](http://www.csc.liv.ac.uk/~rep/ikkc.htm).
- Paton, Ray (1999): "Introduction to computing with biological metaphors." In: Paton (ed.), 1-8.
- Paton, Ray (ed.) (1994): *Computing with biological metaphors*. London: Chapman and Hall.
- Pedersen, Stig Andur (1995): "Indledning til Kuhn: 'Videnskabens revolutioner': Kuhns videnskabsfilosofi, dens udvikling og betydning". In: Kuhn (1995), 7-44.
- Peirce, Michael Alan (1995): *Metaphor and meaning: a study in lexical semantics*. UMI Dissertation Services, doktordisputats, University of Colorado.
- Piaget, Jean (1972): *Strukturalismen*. København: Hans Reitzel.

- Pinckert, Robert C. (1987): Pinkert's practical grammar. A lively, unimposing guide to usage, punctuation, and style. Cincinnati, Ohio: Writer's Digest Books.
- Platen, Christoph (1998): "Astrid Hönigsperger, 'Die Metapher in der gesprochenen Sprache'.." In: Zeitschrift für romanische Philologie, Band 114, Heft 3, 576-578.
- Poulsen, Henrik (1973): Begreber og begrebsdannelse. København: Berlingske forlag.
- Pulman, S. G. (1982): "Are metaphors creative". In: Journal of literary semantics 11 (2), 78-89.
- Pütz, Martin (ed.): Thirty years of linguistic evolution. Philadelphia/Amsterdam: John Benjamins publishing company.
- Quine, W.V. (1979): "Afterthoughts on metaphor. A postscript on metaphor". In: Sacks (ed.), 159-160.
- Rask, Kirsten (1995): Dansk stilistik. København: Hans Reitzels forlag.
- Rasmussen, Anne (1997): "Metaforens semantik". In: Udforskning af dansk ordforråd og grammatik, UDOG, rapport nr. 6, Center for sprogteknologi, 93-113.
- Rasmussen, Michael (1993): "Kærlighedens metaforik". In: Kritik 103, 51-59.
- Reddy, Michael J. (1998): "The conduit metaphor: a case of frame conflict in our language about language. In: Ortony (ed.), 164-201.
- Reese, W. L. (1980): Dictionary of philosophy and religion, New Jersey, Humanities P.
- Reimer, M. (1996): "The problem of dead metaphors". In: Philosophical Studies 82, 13-25.
- Reitan, Rolf (ed.) (2000): Vejen ved verdens ende. Festskrift til Jens Cramer. Århus: Institut for nordisk sprog og litteratur.
- Richards, Ivor Armstrong (1965a) [original 1936]: The philosophy of Rhetoric. New York UP, Oxford UP.
- Richards, Ivor Armstrong (1965b): "Metaphor". In: Richards (1965a), 89-112. (Findes også som Richards 1983).
- Richards, Ivor Armstrong (1983): "Die Metapher". In: Haverkamp (1983), 31-52.
- Ricoeur, Paul (1975): "Metaphor and the main problem of hermeneutics". In: New literary history, vol. 6, 95-110.

- Ricoeur, Paul (1978): *The rule of metaphor. Multi-disciplinary studies of the creation of meaning in language*. London and Henley: Routledge and Kegan Paul.
- Ricoeur, Paul (1979a): *Sprogfilosofi*. København: Vintens forlag.
- Ricoeur, Paul (1979b): *Fortolkningsteori*. København: Vintens forlag.
- Ricoeur, Paul (1979c): "The metaphorical process as cognition, imagination and feeling". In: Sacks (ed.) 141-157.
- Ricoeur, Paul (1979d): "The metaphorical process as cognition, imagination, and feeling". In: *Critical inquiry* 5, 143-159.
- Ricoeur, Paul (1997): "Den metaforiske proces". In: Hansen og Holmgaard (eds.) 277-297.
- Rohrer, Tim (1995): "The metaphorical logic of (politica) rape revisited: The new wor(l)d order"; <http://citd.scar.utoronto.ca/Metaphor/10.2.115.html>.
- Rohrer, Tim (1997): "Anotated bibliography of metaphor and cognitive science". Upubliceret, tilgængelig på Internettet.
- Rohrer, Tim (1999): "Conceptual Blending on the Information Highway: How do metaphorical inferences work?"; <http://metaphor.uregon.edu/icla.htm>.
- Rohrer, Tim (2000): "Metaphors, visual blends and the ideology of information technology". In: Grevy (ed.), 131-159.
- Russel, Bertrand (1948): *Human knowledge. Its scope and limits*. London: George Allen and Unwin ltd.
- Russell, Bertrand (1974) [original 1912]: *Filosofiens problemer*. København: Nyt nordisk forlag.
- Ruwet, Nicolas (1983): "Synekdochen und Metonymien". In: Haverkamp (1983), 253-282.
- Røder, Allan (ed.) (1998): *Danske talemåder*. København: Gad.
- Sacks, Sheldon (ed.) (1979): *On metaphor*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Salomonsens konversationsleksikon (1924): "Metafor". Bd. XVI. Ed.: Chr. Blangstrup. København: Schütz, 1000-1002.
- Sandbothe, Mike (1996a): "Bild, Sprache und Schrift im Zeitalter des Internet"; <http://www.uni-magdeburg.de/~iphi/ms/bild.html>.
- Sandbothe, Mike (1996b): "Interaktive Netze in Schule und Universität - philosophische und didaktische Aspekte"; <http://www.uni-magdeburg.de/~iphi/ms/schulnet.html>.

- Sandbothe, Mike (1997): "Theatrale Aspekte des Internet. Prologomena zu einer zeichentheoretischen Analyse theatraler Textualität"; <http://www.uni-magdeburg.de/~iphi/ms/theatral.html>.
- Sandbothe, Mike (1998a): "Digital entanglements. A media-philosophical analysis of images, language, and writing in the Internet"; <http://www.uni-magdeburg.de/~iphi/ms/digi.html>.
- Sandbothe, Mike (1998b): "Ist das Internet cool oder hot?"; <http://www.heise.de/tp.deutsch/inhalt/co/2050/1.html>.
- Sandbothe, Mike (2000): "Interactivity - hypertextuality - transversality. A media-philosophical analysis of the Internet". In: Grevy (ed.), 81-108.
- Sapir, J. David (1977): "The anatomy of metaphor". In: Sapir and Crocker (eds.): *The social use of metaphor: essays on the anthropology of rhetoric*. Philadelphia, University of Pennsylv. Press, 3-32.
- Schiødt, Hans Jørgen (1972): *Sproget i funktion*. København: Berlingske forlag.
- Schjelderup, Harald K. (1941): *Filosofiens historie*. Oslo: Gyldendal.
- Schneider, Hans Julius (1997): "Metaphorically created objects: 'real' og 'only linguistic?'. In: *Debatin m.fl.* (eds.) 91-100.
- Schutz, Alfred (1975): *Hverdagslivets sociologi*. København: Hans Reitzel.
- Searle, John R. (1994): "Bevidsthed, hjerner og programmer". In: Gregersen (ed.) 411-435.
- Searle, John R. (1998): "Metaphor". In: Ortony (ed.), 82-111.
- Shapiro, Stuart C. (ed.) (1990): *Encyclopedia of artificial intelligence*, bd. I and II. New Your: John Wiley and sons.
- Shibles, W. (ed.) (1972): *Essay on metaphor*. Wisconsin: The language press.
- Shore, Bradd (1996): *Culture in mind. Cognition, culture, and the problem of meaning*. New York/Oxford: Oxford University Press.
- Skyum-Nielsen (ed.) (1995): *Sprogets funktion og æstetik*. København: Gad.
- Skyum-Nielsen, Peder (1992): *Fyndord*. 1-2. *Studier i kortformernes retorik*. København: Hans Reitzel. Doktordisputats.
- Smith, Michael K. (1982): "Metaphor and mind. Metaphors we live by. By George Lakoff and Mark Johnson". In: *American Speech* 57, 128-134.
- Spang-Hansen, Henning (1983): "Kommunikation og fagsprog". In: *Språk i Norden*, 25-38.

- Stambuk, Anuska (1998): "Metaphor in scientific communication". In: *Meta XLIII*, 3, 372-379.
- Steen, Gerard (1994): *Understanding metaphor in literature: an empirical approach*. London and New York: Longman.
- Steinhart, Eric (1995): "NETMET: a program for generating and interpreting metaphors". In: *Computers and the humanities* 28, 383-392.
- Stjernfelt, Frederik (1990): "Min älskling, du er som en *.*½§xyzpklk"()"\$æøå!". In: *Omverdenen* 4, årg. 1, 287-290.
- Stjernfelt, Frederik (1992): "Kategoriens kategori. Kategoriseringen som grundlagsproblem i sprogvidenskab og kognitionsforskning: George Lakoff og René Thom". In: Finneman og Stjernfelt (eds.), 106-126.
- Stjernfelt, Frederik (1993): "Omkring en tekst - Mark Johnson skydeskive". In: *Kritik* 102, side 29.
- Stjernfelt, Frederik (1997): "Termodynamiske metaforer: George Lakoffs semantik diskuteret ud fra et varmt problem. In: *Slagmark* 25, 109-126.
- Strang, B. M. H. (1982): "Metaphors we live by. By George Lakoff and Mark Jonhson". In: *Modern Language Review* 77, 134-136.
- Stålhammar, Mall (1997): *Metaforeernas mönster i fackspråk och allmänspråk*. Stockholm: Calssons.
- Søndagsavisen (1999). Uge 46; <http://sondagsavisen.dk>.
- Texter emallen (1998). Examensarbeten vid översättarutbildningen 1997-98. Göteborg: Göteborg Universitet.
- The Encyclopedia Americana (1972). International edition. Bd. 18. USA: Americana Corporation.
- The Encyclopedia of Philosophy (1967): "Metaphor". Bd. 15. Ed.: Paul Edwards. New York: The Macmillan Company, 284-289.
- The New Encyclopaedia Britannica (1974): "Metaphor". Vol. VI, Ready reference and index. Chicago/London: Encyclopaedia Britannica, inc., p. 831.
- The Salt Lake Tribune (1998). Nov. 11; [http:// www.sltrib.com/1998/nov/11111998/nation_w/61134.htm](http://www.sltrib.com/1998/nov/11111998/nation_w/61134.htm).
- Thorne, J. P. (1983): "George Lakoff and Mark Jonson, Metaphors we live by". In: *Journal of linguistics* 19, 245-248.
- Thurén, Torsten (1996): "Metaforer". In: *Tanke, sprog og virkelighed*, Munksgaard, 36-45.

- Togeby, Ole (1992): "Metafortyper". In: *Praxt. Pragmatiske tekstteori*. Aarhus Universitetsforlag, 289-314.
- Trosborg, Anna (1985): "Metaphoric productions and preferences in second language learners". In: Paprotté and Dirven (eds.), 525-557.
- Turner, Mark and Gillet Fauconnier (1997): "A mechanism of creativity. Publiced in *Poetics Today*";
<http://www.wam.umd.edu/~mturn/www/mechanism.html>.
- Valle, Ronald S. and Eckartsberg, Rolf von (eds.) (1981): *The metaphors of consciousness*. New York and London: Plenum press.
- Veale, Tony (1998): "Friedrick Nietzsche". Efter internethjemmesiden "The on-line encyclopaedie of metaphor", http://www.compapp.dcu.ie/~tonyv/encyc/cyc_frame.html.
- Violi, Patrizia (1982): "George Lakoff and Mark Jonson:, Metaphors we live by". In: *Journal of pragmatics* 6, 189-195.
- Wagner, Roy (1982): "Metaphors we live by. George Lakoff and Mark Johnson". In: *American Anthropologist* 84, 953-954.
- Warner, Martin (1973): "Black's metaphors". In: *British journal of aesthetics* 13, 367-372.
- Watkins, Floyd C. and William B. Dillingham (1989): *Practical English handbook*. Eight edition. Instructor's annotated edition. Boston: Houghton Mifflin company.
- Weinrich, Harald (1967): "Semantik der Metapher". In: *Folia Linguistica* 1, 3-17.
- Welsh, Caroline (1997): "Metaphors, method and entropy in Thomas Pynchon". In: *Debatin m.fl.* (eds.), 125-136.
- White, Roger M. (1996): *The structure of metaphor. The way the language of metaphor works*. Cambridge, Massachusetts: Blackwell Publishers inc.
- Whorf, Benjamin Lee (1956): "The relation of habitual thought and behavior to language". In: Carroll (ed.): *Language, thought and reality*. Cambridge: The M.I.T. Press, 134-159.
- Widell, Peter (1998): *Metaforteori*. Upubliceret, 22 p., Århus Universitet.
- Widell, Peter (2000): "Metafor, kognition og kommunikation. Mod en nybestemmelse af forholdet". In: Reitan (ed.), 141-166.

- Widell, Peter og Mette Kunøe (eds.) (2001): 8. møde om udforskningen af dansk sprog, Århus Universitet 12.-13. oktober 2000. Århus Universitet: Den juridiske faggruppes trykkeri.
- Wittgenstein, Ludwig (1995): Filosofiske undersøgelser. København: Munksgaard.
- Wittgenstein, Ludwig (1996): Tractatus Logico-Philosophicus. København: Gyldendal.
- Yoos, George E. (1971): "A phenomenological look at metaphor". In: Philosophy and phenomenological research 32, 78-88.
- Zimmerli, Walther (1986): "Who is to blame for data pollution? on individual moral responsibility with information technology". In: Mitscham (ed.) 291-305.

9. Kilder anvendt i undersøgelsen

Alt om data (1997): nr. 2.

Datatid (1997): nr. 2.

PC Magazine Danmark, 1997: nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7/8, 9 og 10.

PC Magazine Danmark, 1998: nr. 4.